

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

כל אחד צריך מחוגה. צריך לדעת שקודם כל צריך מרכז, אחרת המשחק לא עובד. רק אם אתה נצב חזק במרכז אפשר לשרטט מסביב. המרכז הוא סוד המרכבה, המקום שה' יושב בו, "הישב על חוג הארץ", מקום הגילוי של ה'.

[מתוך השיעור "בחוקו חוג על פני תהום"]

פינחס תשפ"ב

לע"נ **חיה שרה** בת ר' משה ע"ה **אופן** - נלב"ע י"א **תמוז**

פינחס ה'תשפ"ב

שנה חמישית – גליון מספר 211

- 04** **"בחוקו חוג על פני תהום"**
מעשה מרכבה
סוד מעשה מרכבה בעולם ובחיי
הנישואין
- 11** **מטהר טמאים ומטמא טהורים**
שיעור נשים משבת ג' תמוז
יסודות עבודת ה' הפנימית והשליחות
אל הזולת
- 17** **"רוח אלקים"**
רוחו של משיח — מראשית ועד
אחרית
סוד רוחו של משיח לאורך פרשיות
התורה
- 21** **תורה כהונה מלכות**
פרקי אבות — פרק ו משנה ו
מח שליט על הלב
- 22** **בנות צל-פחד**
קדושת לוי
תענוג עתידי ועליית האשה
- 24** **אב ואם ומשפחה**
מלכות ישראל — תיקון המדינה
המשרד לענייני משפחה
- 26** **הסיפור החסידי**
רבי שלמה מקרלין
אני מאמין
- 28** **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
מלך לשבוע, אתכפיא בסמארטפון
וחיים של חוסר ודאות
- 29** **פְּאֵזוֹר לְיִלְדָיִם
חַיִּים שֶׁל פֶּלֶא
הַשְּׁבוּעָה רְזִי יִסְפָּר לָנוּ עַל שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל
מְסִירוֹת נֶפֶשׁ וְעַל הַרְבֵּי הַרְיָ"צ**

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף | אביחיל | התאמת עיצוב: ענבל ציק

מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי עלון נפלאות. לפניכם גליון לשבת פרשת פינחס, מלא בכל טוב – שיעורים, התוועדויות וסיפורים – לכל המשפחה.

מה בגליון?

השבוע **שלושה שיעורים**, קצרים יחסית:

השיעור הראשון, מהיארציט של אביהרב, התבוננות מפתיעה ב**סוד המחוגה** – בבריאת העולם ובחיים הפרטיים שלנו. **הדרכה מיוחדת ללימוד תורה ולחיי הנישואין**.

השיעור השני, לימוד יסודי מיג' תמוז השנה – שיעור נשים מיוחד, שעוסק אמנם בפרשת חקת אך הוא נוגע ב**יסודות עבודת ה'** בדרך החסידות, **מהבעל שם טוב ועד הרבי מליובאוויטש**, ולכן מתאים לכל השנה (כמתאים ל"חקת התורה").

השיעור השלישי, **הכי טרי**, הוא קטע מעובד ממהלך יפהפה החושף כיצד "רוח אלהים" המרחפת על פני המים במעשה בראשית, "**רוחו של משיח**", חוזרת והולכת מהלכים משיחיים בכל התורה, עד ל**תיקונו של בלעם הרשע**.

אל תפספסו הפעם את מדור המענות – **אקטואליה בפוליטיקה** של ספר מלכים ו**בעבודת האתכפיה המיוחדת של דורנו**.

זכיר, כמו מדי פעם, את **האח הקטן של נפלאות** - גליון **אביטה נפלאות** הנפלא שיצא השבוע. **חפשו אותו בבית הכנסת!**

המערכת משתתפת באבלו של **הרב שילה אופן** – הכותב הנאמן של **המדור לילדים** – בפטירת אמו ע"ה.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאחיה במספר 054-7827702

הגליון מוקדש לע"נ ר' אלימלך בן משה - י"ד תמוז

שיעור

מעשה מרכבה

”בחוקו חוג על פני תהום”

קיצור מהלך השיעור

ה' תמוז, היום בו ראה יחזקאל את מעשה המרכבה, הוא יום היארצייט של אביו של הרב. לכן, מדי שנה מתועד הרב ביום זה, בלילה וביום. השיעור שלפנינו הוא חיבור מתוך שני השיעורים, שעסקו כהמשך באותו נושא – סוד הפסוק ”בחוקו חוג על פני תהום”, המתאר את בריאת העולם כשרטוט במחוגה. **פרק א** מסביר כי כדי לשרטט מציאות יש לקבוע היטב את נקודת המרכז ומלמד כי התורה היא מרכז העולם ו”מעשה מרכבה” (בגימטריא **מרכז**) הוא מרכז התורה. **פרק ב** משייך את הדברים לסוד הנישואין – מסביר שהבית הוא נקודת המרכז סביבה צריכים לשרטט בני הזוג עולם, ובתוך הבית פנימה האשה היא נקודת המרכז סביבה סובב האיש – ומלמד גם כיצד פעולת החתונה הטבעית עולה להיות חוק אלקי (הכל לכבוד חתן וכלה שהתחתנו בליל היארצייט ושיעור היום היה ’הכנה’ לשבע־ברכות הראשון שלהם).

מרכבה ל־ב ו־ה, סוד חלוקת **זהב** – ז מתחלק ל־ה ו־ב (כמו ז נרות מנורת הזהב, שמתחלקים ל־ה ו־ב בהטבת הנרות¹). הרמז הזה אומר ש”מעשה מרכבה” הוא **מרכז** כל התורה. איפה משתמשים בספרים במלה מרכז? בראשונים, בכל ספרי ההנדסה של התורה, המלה מרכז מופיעה בנוגע למחוגה. למחוגה יש רגל אחת שקובעים, תוקעים בנקודה מסוימת, והנקודה הזו היא המרכז – אז הרגל השניה מסתובבת מסביב למרכז, משרטטת את ה”עגולה”. אלה המונחים, ”מרכז” ו”עגולה”.

א. נקודת המרכז – מעשה מרכבה

סוד המרכבה – מרכז המחוגה

כידוע, היום, ה' תמוז, הוא יום המרכבה – ”ברביעי בחמשה לחדש... נפתחו השמים ואראה מראות אלהים”². יש רמז שאיני יודע אם דברנו עליו, מלה פשוטה ששוה **מרכבה** – **מרכז**³. כל ההבדל הוא שה־ז של **מרכז** מתחלקת במלה

נרשם ע”י איתיאל גלעד. לא מוגה. יארצייט אבי הרב ר' שמשון יעקב גינזבורג ע”ה. ליל יום ה' תמוז תשפ”ב – כפ”ח. א יחזקאל א, א.

ב ראה גם מגלה עמוקות וירא ד”ה ”במדרש מפני מה”.

ג רמב”ם הלכות תמידין ומוספין פ”ג הט”ז.

[ראיתי פעם מאמר שיש דרך לסובב את כדור הארץ שכמעט כל היבשות בחצי כדור – ואז ארץ ישראל במרכז, "גבוהה מכל הארצות"^ח]. ה' דורש את ארץ ישראל ואז, דרך ארץ ישראל, נקודת המרכז, דורש את כל הארצות^ט (והרמז: **נקודת המרכז** עולה **ארץ ישראל!**). העיקר צריך לשחק – כל אחד צריך מחוגה. צריך לדעת שקודם כל צריך מרכז, אחרת המשחק לא עובד, ואם אתה נצב חזק במרכז אפשר לשרטט מסביב.

מרכז התורה

שוב, את כל הפסוק הזה אומרת התורה – "בהכינו שמים שם אני", כי "אסתכל באורייתא וברא עלמא"^י. שני פסוקים אחר כך אומרת התורה "ואהיה אצלו אמון"^{יא}, אני הייתי כלי אומנות של הקב"ה במעשה בראשית^{יב}. בפסוק הזה הקב"ה משרטט את העולם במחוגה, והתורה נמצאת שם במרכז המחוגה – היא המרכז שסביבו מצטייר כל העולם.

הביטוי "**בחוקו חוג על פני תהום**" עולה בגימטריא **יששכר**. דברנו לאחרונה^{יג} שיששכר, התלמיד-חכם בין השבטים, הוא לא 'סתם' תלמיד חכם, אלא תלמיד חכם שלומד גם תורה וגם מדע ומחבר את התורה והמדע ביחד אמת. על שבט יששכר כתוב "ומבני יששכר יודעי בינה

ח קידושין טז, א; סנהדרין פז, א.
ט רש"י על דברים יא, יב.

י **נקודת המרכז של העולם** עולה 1313 – **ארץ ישראל** (832) ועוד 481 – **תחית המתים** שמתחוללת דווקא בארץ ישראל (כתובות קיא, א).

יא זהר ח"א קלד, א; ח"ב קסא, א.

יב משלי ח, ל.

יג ילקוט ש' בראשית רמז ב.

יד שיעור ר"ח תמוז השתא – טרם נדפס.

"בחוקו חוג על פני תהום"

במשלי ח, בפרק שהתורה מדברת על עצמה, התורה אומרת "בהכינו שמים שם אני", אני נמצאת כשה' מכין את השמים, "בחוקו חוג על פני תהום"^ד. מה הפשט של "בחוקו חוג"? הבאנו את הפסוק רק בשביל לענות לשאלה, מהו **מרכז**, בגימטריא **מרכבה**,

ששייך להיום. כתוב במפרשים^ה ש"חוג" היינו מחוגה, ו"בחוקו חוג על פני תהום" היינו חקיקת ה"עגולה" סביב ה"מרכז".

הכל תלוי איפה אתה שם את המרכז. אפילו באסטרונומיה – מה המרכז במערכת השמש? הארץ? השמש? זהו "סוד המרכבה" – איפה שמים את המרכז ואיך אתה רואה שהכל "חוג" מסביב למרכז. כתוב שה"חוג" הזה הוא "על פני תהום", והמפרשים מסבירים שהכוונה כמו "לדקע הארץ על המים"^ו – שכל כדור הארץ נקרא "על פני תהום", כמו במעשה בראשית "וחשך על פני תהום"^ז. אין בכל התנ"ך עוד "על פני תהום", רק שני אלה – זו השוואה בין ה"חוג" ל"חשך", שהוא העגולה.

כל מה שאנחנו נמצאים כאן, כל כדור הארץ, הוא העגולה וצריך לזהות איפה המרכז. המרכז הוא "מעשה מרכבה". **חוק** ו-**חוג** הם לשון נופל על לשון – שניהם כתובים בפסוק בכתב מלא והאותיות ק ו-ג מתחלפות במוצא (ואצל התימנים הן נשמעות כמעט אותו דבר). בשביל לשרטט את החוג צריך קודם כל את החוק – להגיע למרכז. אם כן, יש משהו ביום הזה, ה' תמוז, שהוא המרכז – יום המרכבה.

ד משלי ח, כז.

ה ראה רש"י, אבן עזרא, רלב"ג, מצודות ומלבי"ם עה"פ.

ו תהלים קלו, ו.

ז בראשית א, ב.

יסוד התורה – חוקים

איך בכלל הגעתי לפסוק הזה? בשבת קראנו את "זאת חקת התורה"^{כא}. חפשתי פסוק או ביטוי עם המלה חוק שרומזו לפרה אדומה, "חקת התורה", והביטוי היחיד שמצאתי הוא "**בחוקו חוג על פני תהום**", שעולה בדיוק "**פרה אדמה תמימה**".

כתוב בחסידות – הרבי כותב^{כב} "בדרך אפשר", אבל זה די פשוט – ש"חק" לשון חקיקה, כמו אותיות החקיקה. בחסידות מוסבר^{כג} שהמעלה של חקיקה לגבי כתיבה היא שבכתיבה יש שני דברים שונים, דיו על גבי הקלף, אפילו בתורה יש "אש שחורה על גבי אש לבנה"^{כד}, ואילו חקיקה היא מיניה וביה. כך עשרת הדברות חקוקים בלוחות הברית – גילוי עצמי לגמרי, אין שני דברים.

החוק של התורה הוא שיהודי מקבל את החוקים למעלה מטעם ודעת, אומר "נעשה ונשמע"^{כה} ומוכן למסור את הנפש – זו בחינת "חק". לכן כל המצוות הן בעצם חוקים – גם את העדות והמשפטים, שיש להן איזה אחיזה בשכל, צריך לקיים כחוק. זהו יסוד בתורת הרבי, שצריך לקיים הכל כחוק. אחרי שמתייחסים להכל כחוק, יש מצוות מסוימות שאפשר קצת לתפוס אותן בדעת, ויש ענין ומצוה להבין כמה שהשכל האנושי מסוגל. בכל אופן, זה חוק. המרכז של כל התורה הוא החוקים, ואחרי ששמים את הרגל הימנית יציב בחוקים, באמונה פשוטה ובקבלת עול מלכות שמים, אפשר לשרטט את ה"עגולה", ה"חוג", של התורה גם בטעם ודעת. דווקא קיום התורה והמצוה כחוק הוא מקור השמחה והתענוג בעבודת השי"ת, שמחה של מצוה שאינה תלויה בהבנת טעם המצוה אלא בקיומה באופן של אמונה, קבלת עול פשוטה

לעתים^{כו}, הם יודעים את סוד העיבור^{כז} – בלי אסטרונומיה אי אפשר לחשב את הלוח העברי, שהוא סוד העיבור. הגדולה של יששכר שהוא גדול גם בתורה כפשוטה וגם בכל המדעים. ברור שהתורה לגבי המדעים היא גם מרכז לגבי עגולה, אבל מהו המרכז בתוך התורה גופא?

הווארט כאן הוא שבתורה המרכז הוא "מעשה מרכבה". קודם כל צריך לשים את רגל ימין במרכז – זו היציבות. אחר כך אפשר ללמוד את כל חלקי התורה, והכל "עגולה" – הכל מקיף, מקיף מסביב למרכז. לכל בחור ישיבה חשוב לדעת שהמרכז של התורה – אי אפשר בלי מרכז – הוא סוד המרכבה.

מהו הענין של המרכבה? שה' רוכב עליו ("והנה הוי' נצב עליו"^{כח}) ומכח זה "אתם נצבים... לפני הוי'"^{כט}). **המרכז**, סוד **המרכבה**, הוא המקום שה' יושב בו, "הישב על חוג הארץ"^ל, מקום הגילוי של ה'. מעשה מרכבה של יחזקאל, שפותח "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" (ר"ת **אמונה**, כידוע^{לא}), הוא בעצם נקודת המרכז של כל התורה כולה ושל כל העולם כולו. שוב, התורה גופא היא שרטוט כל העולם, "אסתכל באורייתא וברא עלמא", ובתוך התורה המרכז הוא מעשה מרכבה.

טו דהי"א יב, לג.

טז במדבר רבה יג, טו.

יז בראשית כח, יג.

יח דברים כט, ט.

יט ישעיה מ, כב. וראה מצודת ציון כאן.

כ שיח שרפי קדש ח"ג אמונה ובטחון ז.

כא במדבר יט, ב.

כב לקו"ש ח"ד פרשת חקת ס"א.

כג לקו"ת ריש פרשת חקת.

כד ירושלמי שקלים פ"ו ה"א; שה"ש רבה ה, טו.

כה שמות כד, ז.

אבל היצר הרע הזה הוא דבר טוב מאוד^ל, נצרך לשוב העולם^ל, "לא תהו בראה לשבת יצרה"^{לח}, "לא טוב היות האדם לבדו"^{לט}. "תהו" הוא רווק^ל ו"לשבת יצרה" היינו "כתפארת אדם לשבת בית"^{מא} – עיקר הישוב, לשבת, הוא "לשבת בית", איש ואשה, "ביתו" זו אשתו"^{מב}. אז יש טבע באדם שרוצה להתחתן, באיזה שלב הוא

מגיע לפרקו ואז מתעורר אצלו החשק, ההרגשה שכבר הגיע הזמן, צריך להקים בית, להנציח את הדורות, להוליד ילדים – להקים בית נאמן בישראל.

איך מקיימים את המצוה הזו בתור חק? לכאורה, במקום "זאת חקת התורה" היה צריך לכתוב "זאת חקת הפרה"^{מג}, וכתוב^{מד} שפרה היא לשון "פרו ורבו". בכל זאת כתוב "זאת חקת התורה", ללמד אותנו שהפרה הזו, ה"פרו ורבו", היא בעצם כלל גדול שכולל את כל התורה כולה.

חק – חפה וקדושין

הרמז הוא שתחת החפה, כשאומרים את ברכת הקידושין, חוזר פעמיים הביטוי "חפה וקדושין" – "והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חפה וקדושין ברוך אתה הוי' המקדש את

**כל נישואין הם
"מעשה מרכבה"**
– הרכבה שלמה של בני זוג, חתן וכלה, שעליהם שורה־רוכבת גם ה"שכינה ביניהם"

ומסירות נפש^כ – החק הופך כל מצוה ל־חג, "ושמחת בחגך והיית אך שמח"^{כז}!

ב. נקודת המרכז – חיי הנישואין
"מעשה מרכבה" בנישואין – החוק הכללי של התורה מהו "מעשה מרכבה" בחיים של כל אחד? כל נישואין הם

"מעשה מרכבה" – הרכבה שלמה של בני זוג, חתן וכלה, שעליהם שורה־רוכבת גם ה"שכינה ביניהם"^{כח}, "השותף השלישי"^{כט} ב"דור ישרים יברך"^ל. בחתונה מקיימים את המצוה הראשונה של התורה, "פרו ורבו"^{לא} (שנקראת "מצוה רבה"^{לב}).

כמו שאמרנו, כתוב שצריך לקיים את כל מצוות התורה כחוק. גם במצוות שיש בהן טעם ודעת, עדות ומשפטים, צריך קודם כל קבלת עול, "נעשה ונשמע". מה הצורך של המצוה הכללית ביותר כחוק? דברנו לפני כמה ימים^{לג} שהמצוה הכי כללית של התורה היא המצוה הראשונה, "פרו ורבו", שכוללת את הכוונה הכללית של התורה, "על יהודי לעשות עוד יהודי"^{לד}. לכאורה, ה' ברא את האדם עם טבע להתחתן. לפעמים קוראים לטבע הזה יצר הרע^{לה},

לו עיין בראשית רבה ט, ז (ובכ"ד).

לז ראה סנהדרין שם.

לח ישעיה מה, יח. "לשבת יצרה" ועוד יצר הרע עולה הוי' פעמים "טוב מאד" (26 פעמים 62 – היפוך ספרות), כאשר הממוצע ביניהם עולה "לעשות" (בראשית ב, ג), תכלית מעשה בראשית על ידי קיום מצות "פרו ורבו" עושים את שם הוי' – שבסוד אביאם־בְּיַבֵּת (ראה במדור מלכות ישראל הנדפס לקמן) – בסוד "יועש דוד [באהבת דודים] שם" (שמואל־ב ח, יג וראה זהר ח"ג קיג, ב).

לט בראשית ב, יח.

מ עיין זהר ח"ג קלה, ב; קמב, א; רצב, א.

מא ישעיה מד, יג.

מב יומא פ"א מ"א.

מג פירוש ר"י קארו על במדבר יט, ב ועוד.

מד ראה גם שעשועים יום יום חקת יום ו.

כו ראה גם לקו"ש ח"ח חקת א (ושם בהערה 52).

כז דברים טז, יד. חק בהכאת אותיות (ח פעמים ק, 800) עולה "והיית אך שמח"! ביחד עם "ושמחת בחגך" עולה ג"פ (חזקה) תענוג (חיה חדוה ברבוע).

כח סוטה יז, א.

כט קידושין ל, ב.

ל תהלים קיב, ב.

לא בראשית א, חח.

לב תוס' פסחים פח, ב ד"ה "כופין לשבת" ובכ"ד.

לג שיעור יום הש"ק פרשת חקת (ח"ב) – נדפס בגליון בלק השתא.

לד סה"ש תרצ"א עמ' 262 בשם אדה"ז.

לה זהר ח"א מטו, א. ראה סנהדרין סד, א (שם נקרא "יצרא דעבריה").

לאחות ואחר כך אהבה כאהבת דוד לרעה. האהבה היא חשק ורצון, אבל ביחד עם האהבה יש חק. העובדה שהחק הראשון, המצוה הראשונה, הוא חק הטבע היהודי – חק ביחס למשהו שיש אליו דחף ומשיכה טבעיים – היא מקור מובהק למושג שלנו מודעות טבעית¹ (תכלית המודעות האלקית אצל יהודי²), להגיע ל"עשה רצונך כרצונו"³ בעצם).

חוג המשפחה

החק הזה קשור לחוג, כמו שרואים בפסוק שלנו, "בחוקו חוג על פני תהום". ראינו שיש רק פעמיים "על פני תהום" – בתחלת התורה, "וחשך על פני תהום", וכאן, "חוג על פני תהום". כמו שהזכרנו, ה"על פני תהום" הוא הנס של "לרוקע הארץ על המים" – שיסוד העפה, שיותר כבד, נמצא למעלה מהמים⁴.

ה"חוג" העיקרי הוא הבית – כשאדם מקים בית בחוק, "בחוקו חוג", הוא בעצם עושה חוג. מדברים על לעשות הרבה חוגים בבית – שיעורים ומפגשים של קירוב וזיכוי הרבים. בשביל לעשות חוגים בבית צריך קודם כל לדעת שהבית עצמו הוא חוג, הזוג הוא חוג – גם "לשון נופל על לשון". אמרנו שחוג הוא מחוגה. קודם כל, הזוג הוא "מעשה מרכבה" – מה שבמחוגה תוקעים וקובעים שהוא המרכז, וכל השאר הוא מסביב – מרכז המעגל של דורות ישרים. מבורכים⁵, וגם של פעילות במעגלים רחבים. יחוד איש ואשה (יחוד י-ה⁶) הוא סוד השבת⁷,

עמו ישראל על ידי חפה וקידושין". חפה-קדושין ר"ת חק, "חק נתן ולא יעבור"⁸. כלומר, בהחלט יש משהו שההליכה להתחתן היא חק.

שואלים בפשט⁹ למה כתוב "חפה וקידושין"? אלה שני קנינים, לפי ההלכה – קנין הקידושין, "הרי את מקודשת לי", וקנין החופה, שהוא הנישואין

שבאים אחרי הקידושין. לכאורה, היה צריך לכתוב קח – קידושין ואז חופה. קח באמת שייך לנישואין, "כי יקח איש אשה"¹⁰ (מקור מצות קידושין¹¹) – קיחה היא הפועל של הנישואין בתורה. אבל מדייקים – קושיא שכל התירוצים עליה הם קצת בדוחק – שאומרים "חפה וקדושין". רמז ברוך, רוצים להדגיש את ראשי התיבות חק, לומר שיש פה ממד פנימי של בטול מוחלט לרצון ה' למעלה מטעם ודעת. הפעולה של חתונה על מנת להקים בית נאמן ודור ישרים יבורך, "על ידי חפה וקידושין", היא חק.

אם כן, צריך להתבונן מה המוחין, מה המנטליות של החתן והכלה, של ה"חק". אם מתחתנים יש משיכת הלב ויש אהבה. כמו שהסברנו¹², קודם כל יש אהבה כאהבת אח

קודם כל, הזוג הוא "מעשה מרכבה" – מה שבמחוגה תוקעים וקובעים שהוא המרכז, וכל השאר הוא מסביב

1 ראה באריכות בספרים מודעות טבעית והטבע היהודי.

2 ראה באורך הטבע היהודי מאמר "המודעות העתידית".

3 נב אבות פ"ב מ"ד.

4 נג רד"ק על תהלים קלו, ו.

5 נד דור הוא לשון שורה, כנודע, והיינו שורת העגולה סביב המרכז (הזוג, ובפרט האשה, כדלקמן), כאשר "דור ישרים" רומז להמשך הקריהושר לתוך העיגול, הכל על ידי המחוגה המשרטטת קודם כל את העיגול.

6 נה ראה סוטה יז, א (וברש"י שם ד"ה "שכינה ביניהם").

7 נו ראה כתובות סב, ב (ובאורך יין משמח ח"ב שער ו והנסמן שם).

8 מה תהלים קמח, ו.

9 מו ראה שטמ"ק כתובות ז, ב ובכ"ד.

10 מז דברים כד, איה (וכב, יג). "כי יקח איש אשה" עולה אדם פעמים טוב (סוד "טוב מאד", תיקון "לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו"), כאשר "כי יקח איש" עולה זך (טובי) פעמים טוב (בעל שם טוב) ו"אשה" עולה היהלום של טוב (סוד "מצא אשה מצא טוב", כנודע).

11 מח סהמ"צ לרמב"ם עשה ריג (ובכ"ד).

12 מט שיעור לגברים ליל ש"ק פרשת חקת – נדפס בגליון בלק השתא.

עושה רצון בעלה^{טו}, שהפירוש הפנימי הוא^{טז} שהיא עושה-מכוונת את הרצון שלו וממילא מנווטת סביב לה את כל התנועה שלו, את כל ה"על פני תהום" שלו. זו נקודה חשובה מאד, שבתוך הבית ברור מהפסוק הזה שנקודת המרכז היא האשה-הכלה, "בחוקו חוג על פני תהום".

החיים על פני תהום

שוב, בפסוק הראשון כתוב "חשך על פני תהום" ובפסוק השני "חוג על פני תהום". כמה שוה חשך ועוד חוג? קודם כל, כמה שוה חוג? זו מלה חשובה ששוה 17, טוב, "מצא אשה מצא טוב"^{טז}. החוג הוא הזוג וזהו דבר טוב מאד. על מי נאמר "טוב"? על משה רבינו כתוב "ותרא אתו כי טוב הוא"^{טז}. חז"ל אומרים "יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים, יבא טוב זה משה, דכתיב 'ותרא אותו כי טוב הוא', ויקבל טוב זו תורה, דכתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם'^{טז}, מטוב זה הקב"ה, דכתיב 'טוב ה' לכל'^{טז}, לטובים אלו ישראל, דכתיב 'הטיבה ה' לטובים'^{טז}. מה צריך להוסיף בשביל להגיע מ-טוב ל-משה? חשך. בשני הפסוקים האלה "חשך על פני תהום" ו"חוג על פני תהום", יש רמז למשה רבינו.

ב"על פני תהום" יש משהו עמוק מאד, "עמק עמק מי ימצאנו"^{טז}, "מים עמקים"^{טז} בתהום. כשיש "חוג", זוג של חתן וכלה, יש "חשך".

**האשה היא
היושבת בית,
היא הקבועה,
והבעל יוצא
ומסתובב מסביב.
מי שקובע את
השרטוט הוא
האשה**

שהיא נקודת המרכז של כל ימות השבוע, אך הרחבת חוג המשפחה בדורות ישרים מבורכים (תוספת ו-ה, בן ובת^{טז}) הופך את הכל לחג שמח (כנ"ל בסוד חק-חג).

האשה בנקודת המרכז

גם בתוך הזוג גופא יש את נקודת המרכז שלו: בעולם הזה כתוב "דרכו של איש לחזר אחרי אשה"^{טז}. מאמר חז"ל שאומר שזהו טבע – "דרכו", זו ה"דרך

ארץ שקדמה לתורה"^{טז}. "לחזר" היינו לסובב, האיש מסתובב סביב האשה. לעתיד לבא "חדשה אני בורא בארץ נקבה תסובב גבר"^{טז}. בכל אופן, בעולם הזה נקודת המרכז היא ודאי האשה^{טז}, גם אחרי שמתחתנים – לא רק כשהוא מחזר אחריה לפני החתונה.

האשה היא הבית, "כתפארת אדם לשבת בית". הפשט שם ש"אדם" הוא האשה^{טז}, היא היושבת בית, היא הקבועה, והבעל יוצא ומסתובב מסביב. מי שקובע את השרטוט הוא האשה – היא משרטטת. כמו "אשה כשרה

זו כנ"ל הערה לח.

נח ע"פ קדושין ב, ב.

נט ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א.

ס ירמיה לא, כא.

סא ורמז נפלא: האותיות שלפני אותיות חק (צ) ושאחריהן (טר) עולות – בהתאמה – מהיטבאל הדר, וביחד אשה! הדר-מהיטבאל הם תיקון עולם התהו, סוד "לא תהו בראה לשבת יצרה" (בו מחויבת גם האשה). צ'ח'ק'טר עולה "זאהבת" (ב"פ אור וכו'). שלישיה זו היא בעצם פרצופי תפארת-נצחיהוד באלף-בית אל"ם (כאשר מהיטבאל בתפארת, סוד "תפארת אדם לשבת בית", והדר בהוד, סוד "הוד והדר", "איהי בהוד"). זוג האותיות הקודם הוא ופ, סוד "אני אמרתי אלהים אתם" (תהלים פב, ו) על ידי קיום חק "פרו ורבו" (העולה ופ זץ חק טר!). אם ממשיכים את המעגלים, העיפ'צ'ח'ק'טר-יש'כת עולה "דרך ארץ קדמה לתורה" (תנ"כ"א פ"א) ובתוספת דס עולה "רוח אלהים מרחפת על פני המים" (יחידה ברבוע).

סב תרגום יונתן על ישעיה מד, יג.

- סג תנא דבי אליהו רבה פ"ט.
סד לקו"ש ח"ד בלק ס"ד ובכ"ד.
סה משלי יח, כב.
סו שמות ב, ב.
סז משלי ד, ב.
סח תהלים קמה, ט.
סט שם קכה, ד.
ע מנחות נג, ב.
עא קהלת ז, כד.
עב משלי יח, ד; כ, ה.

כשהולכים להתחתן יש הרבה נסתר, 'מה יהיה?', לא הכל הולך לפי התכנית, יש כל הזמן הפתעות וצריך להשלים עם ההפתעות של ההשגחה הפרטית

כשאדם חי לפי ההשגחה הפרטית, לא יודע מה יהיה, ויש הרבה דברים שהוא צריך לקפוץ לים כמו נחשון – לא יודע מה יצא מהענין – הוא חי ב"חשך על פני תהום". בשביל להגיע למשה, לטוב, לרבי – צריך להוסיף ל"חוג" את ה"חשך", "ישת חשך סתרו", כאשר הכל "על פני תהום". דווקא אז מגיעים לרבי, להתקשרות. כשחיים באופן הזה כל חיי הנישואין עולים מרמה של משפט, צווי שאפשר להבין אותו על פי טעם, "דרך ארץ" פשוטה של "דרכו של איש", ל"חק" – לחופה וקידושין.

מהו חשך? "חשך סתרו"^ג, כשהולכים להתחתן יש הרבה נסתר, 'מה יהיה?', לא הכל הולך לפי התכנית, יש כל הזמן הפתעות וצריך להשלים עם ההפתעות של ההשגחה הפרטית.

עג תהלים יח, יב. הרמב"ן מסביר כי ה"חשך על פני תהום" היינו יסוד האש החשוק, אך המשך הפסוק הוא "חשכת מים" (על דרך "על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים"), המתקשר ל"מן המים משיתהו" (שמות ב, י) על שמו נקרא משה.

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ מרכז הבריאה הוא התורה ומרכז התורה הוא "מעשה מרכבה".
- ◆ כל אחד צריך מחוגה – לקבוע חזק נקודת-מרכז ולשרטט סביבה את ה"עגולה".
- ◆ יששכר הוא תלמיד חכם המחבר תורה ומדע – מתוך ידיעה שהתורה היא המרכז ביחס לכל המדעים.
- ◆ נקודת המרכז – "מעשה מרכבה" – היא המקום בו ה' רוכב-מופיע.
- ◆ יסוד התורה הוא קיום כל המצוות כחוקים שלמעלה מטעם ודעת.
- ◆ דווקא קיום החק הוא מקור השמחה והתענוג בעבודת ה' – החק הופך כל מצוה ל-חג.
- ◆ נישואין הם "מעשה מרכבה".
- ◆ החק הראשון והכללי ביותר מבוסס על יצר טבעי – תכלית המודעות האלקית היא להגיע למודעות טבעית.
- ◆ החוג העיקרי הוא חוג המשפחה – סביב "מעשה המרכבה" של בני הזוג משרטטים מעגלים של דורות מבורכים ושל פעילות ענפה.
- ◆ הנקודה האמצעית של הבית היהודי היא האשה.
- ◆ כשמתחתנים הולכים ביחד אל הלא-נודע – "חשך על פני תהום".
- ◆ הנכונות לחיות עם הפתעות ההשגחה הפרטית הופכת את חיי הנישואין מ"דרך ארץ" טבעית או משפט שכלי לחוק אלוקי ומזכה בהתקשרות למשה רבינו.

שיעור

יסודות החסידות

מטהר טמאים ומטהר טהורים

קיצור מהלך השיעור

בליל שבת פרשת חקת, ג' תמוז, מיד לאחר הדלקת נרות, מסר הרב שיעור לנשים. השיעור נגע ביסודות עבודת ה' הפנימית הנלמדים מנשיאת הפכים של "חקת התורה" (שעל כן הם מתאימים בכל עת): **פרק א** מסביר כי עובד ה' אמתי צריך להזהר מהצטדקות להתהפך תמיד ממחשבתו הראשונה, "כל ימיו בתשובה". **פרק ב** מדבר על יסוד דרך הבעל שם טוב, בתנועה מגבהות הנדרשת כדי להתחיל לפעול לשפלות ההכרחית בסיום כל מעשה טוב. **פרק ג** ממחיש כיצד הרבי מלויבאוויטש העביר את המוקד מעבודת ה' הפנימית לשליחות כלפי הזולת (מבלי לוותר על העבודה האישית).

והיא רחוקה ממני^ד. הרבי מסביר^ה ש"טעם פרה" שה' מגלה למשה אינו טעם שכלי, אלא טעם-תענוג שמשה מקבל אותו ומטעים אותו לכל עם ישראל.

"חקת התורה" שלמעלה מטעם ודעת בפרה אדומה מתבטאת בעיקר בדין שפרה אדומה "מטהרת טמאים ומטמאת את הטהורים". בפרה יש כח של נשיאת הפכים, שהשכל לא יכול לשאת, שהיא מטהרת וגם מטמאת. בלשון האריז"ל^ו, זו נשיאת הפכים של טוב ורע שיש בפרה אדומה.

א. מטהר טמאים ומטהר טהורים

נשיאת הפכים ב"חקת התורה"

פרה אדומה היא החוק העיקרי של התורה, מצוה שלגמרי למעלה מטעם ודעת. על הפסוק "ויקחו אליך פרה אדמה"^א דרשו חז"ל "לך אני מגלה טעם פרה"^ב. טעם פרה גלוי רק למשה רבינו, ואילו עבור כל האחרים מצות פרה אדומה נותרת בגדר חוקה בלבד, כמו שאמר שלמה המלך החכם באדם על טעם פרה^ג – "אמרתי אחכמה

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שיעור נשים, ליל שבת חקת, ג' תמוז תשפ"ב – כפ"ח.

א במדבר יט, ב.

ב במדבר רבה יט, ו. וראה תנחומא חקת ח.

ג במדבר רבה יט, ג.

ד קהלת ז, כג.

ה לקו"ש ח"ד חקת (השיחה עליה מבוסס השיעור – כדלקמן) בפרט הערה 6.

ו תנחומא הקדום חקת ד, כג ועוד.

ז ע"ח שמ"ט פ"ג, ובכ"מ.

איפכא מסתברא

מה הלימוד של "מטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים" בעבודת ה' יש משהו שתמיד צריך להיות הפוך מהמחשבה שלך, הפוך מההוה-אמינא שלך. בן אדם חושב שהוא טהור? הוא טמא! בן אדם יודע שהוא טמא? הוא טהור! איך קוראים למחשבה של מישהו שהוא טהור? הצטדקות – לעשות מעצמי צדיק, טהור. בקונטרס כללי החינוך וההדרכה¹, שהוא מיסודות החסידות², הרבי הרי"צ אומר³ שהיצר הרע הכי גרוע הוא הצטדקות. הוא קורא ליצר של ההצטדקות "אויב בלבוש אוהב" – הוא כאילו לטובת האדם, מצדיק אותו ואוהב אותו, אבל הוא האויב הכי גדול שלו. רק כשאדם מכיר את האמת, יודע שהוא טמא, הוא יכול להפוך להיות טהור (סוד "מי יתן טהור מטמא"⁴ דווקא).

שוב, הנקודה כאן היא שתמיד צריך להפוך את המחשבה מהמחשבה שלך כרגע. להיפוך הזה קוראים "כל ימיו בתשובה"⁵. פעם למדנו⁶ ש"איפכא מסתברא" בנימטריא בעל תשובה – בעל תשובה אמתי יודע שהאמת היא "איפכא מסתברא" מאיך שהוא חושב בהוה. ההיפוך הזה מזכיר מאמר מפורסם של הזהר, שמובא בחסידות, "מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר"⁷. מי שקטן, שמקטין את עצמו, שיודע שהוא קטן – הוא הגדול האמתי. אבל מי שחושב שהוא גדול – הוא קטן. כך גם כאן, מי שטהור בעיני עצמו – הוא בעצם טמא. מי שטמא בעיני עצמו – הוא בעצם טהור. זהו הסוד של פרה אדומה.

טהרה ודבקות

בכלל, מה הן טהרה וטומאה? כתוב בחסידות⁸ שטהרה היא דבקות טבעית – מצב שבו אדם יכול להגיע לדבקות בטבעיות, במודעות טבעית. הטומאה היא ההיפוך – היא מונעת את האדם מדבקות טבעית, היא גורמת לו שעליו להתאמץ כדי להגיע לדבקות או מונעת ממנו לגמרי את הדבקות.

אם כן, הענין של "מטמא את הטהורים ומטהר את הטמאים" הוא באמת "חקת התורה" – משהו מאד כללי. כתוב⁹ שלכאורה היה צריך לקרוא לפרשיה של פרה אדומה 'חקת הפרה' או 'חקת הטהרה', אבל היא נקראת "חקת התורה" כי היא כוללת את כל התורה. התכלית של כל התורה היא דבקות בה¹⁰, "ואתם הדבקים בהוי' אלהיכם חיים כלכם היום"¹¹. הדבקות בה', שלמעלה מטעם ודעת, כוללת את הידיעה שתמיד מה שאני תופס הוא צד אחד וצריך מיד להפוך לצד השני – נשיאת ההפכים והתנועה של "כל ימיו בתשובה", שהאדם כל רגע מתהפך מהמחשבה הקודמת שלו. על התנועה המתמדת הזו מצד לצד הסבירו בדא"ח¹² כי פרה אדומה היא "חקת התורה" משום שהיא מבטאת בשלמות את תנועת ה"רצוא ושוב"¹³ שהיא כללות התורה – התהפכות מתמדת מ"רצוא" ל"שוב" ו"שוב" ל"רצוא" (החל מה"רצוא ושוב" של עצם הנשמה – מ"ה' הוא הכל" ל"הכל הוא ה" וחוזר חלילה¹⁴).

טו ראה לקו"ש חל"ח חקת א (ובטעם מצוה חקת).

טז ראה לקו"ת חקת נו, א.

יז ראה של"ה ואתחנן עה"פ "ואתם הדבקים" ובכ"ד.

יח דברים ד, ד.

יט לקו"ת חקת נו, ב (ואילך) ובכ"ד.

כ יחזקאל א, יד.

כא אגרת רבי אייזיק מהומיל – נדפסה בלב לדעת עמ' קסז

(ואילך).

ח נדפס כהוספה ב לסה"ש תש"ג.

ט וראה באריכות בספר אמנות החינוך.

י שם פ"ג.

יא איוב יד, ד.

יב שבת קנג, א.

יג ראה התוועדות ליל פורים תשס"ו. ובכ"מ.

יד זהר ח"א קכב, א.

סדר העבודה מראש ועד סוף

המגיד ממעזריטש אומר^כ שהקב"ה ברא את העולם יש מאין ואילו העבודה של הצדיקים היא להחזיר את היש לאין, לאיין את העולם. זהו גם הסדר כאן ביחס למעשה – בהתחלה האדם הוא יש, הוא צריך להרגיש יש בשביל לצאת מהמטה ולפעול, אבל בסוף המעשה הוא אין, גורנישט, כל מה שעשיתי הוא שום דבר^{כז}. דווקא כאשר האדם מאיין את עצמו בסוף המעשה הטוב ה' בורא מחדש יש מאין – מחשיב אותו ליש ומשלם לו שכר (שבסוד שי עולמות^{כח}), "להנחיל אהי יש"^{כט}), כאילו הוא עשה (על אף שבאמת אינו אלא "מסייע אין בו ממש"^{כו}), כפירוש הבעל שם טוב^{לא} לפסוק "לך אדני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו"^{לב}.

הבעל שם טוב מקשר זאת לעוד ענין, ממש בתחלת התורה, בקללת ה' לנחש אחרי שהחטיא את אדם וחוה בחטא עץ הדעת – "הוא ישובך ראש ואתה תשופנו עקב"^{לד}. לפי דרכו, "הוא ישובך ראש" הוא הכח של האדם להתגבר על הנחש בתחלת־ראש המעשה, על ידי הגבהות שמטהרת את הטמאים, ואילו "ואתה תשופנו עקב" הוא ההכשה של הנחש בסיום־עקב המעשה, כשהוא מחדיר בו ארס של גאווה. כאשר העקב של האיש על הראש של הנחש ראשי התיבות הם **ער**, הגבהות מעוררת את האדם מהשינה של חוסר־המעשה, אבל כאשר הראש של הנחש על העקב של האדם ראשית התיבות הם **רע**, הארס מקלקל את כל העשייה הטובה ומטמא את הטהורים.

ב. יסוד תורת הבעל שם טוב

גבהות בעבודת ה'

איך הבעל שם טוב מסביר את הסוד של "מטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים"? זהו אחד היסודות של החסידות, שאנו חוזרים עליו הרבה. הבעל שם טוב מסביר^{לז} שבעבודת ה' אפר פרה אדומה הוא הגבהות, שיכולה לטהר טמאים וגם לטמא טהורים:

כשאדם שוכב במטה ולא עושה כלום הוא צריך מוטיבציה לצאת מהמטה – הרגשה של גבהות, שהוא יכול לעשות דברים גדולים. גם מישהו שחי חיים של תורה ומצוות באופן שגרתי נקרא מהבחינה הזו מישהו שלא עושה כלום – זה יפה מאד, אבל צריך יותר, צריך לעשות דברים גדולים, לחלק מיליונים לצדקה, ללמוד הרבה תורה. חוסר־מעש הוא טומאה, טומאת מת, שהוא "אבי אבות הטומאה", וכדי להתחיל לעשות צריך גבהות בנפש, "שמיינית שבשמיינית גאווה"^{לח}, ש"מטהרת את הטמאים". על הגבהות החיובית הזו נאמר במלך ישראל המתוקן "ויגבה לבו בדרך הוי"^{לח} – בפנימיותו המלך כולו שפלות, אך כדי למלוך כראוי וליזום פעולות גדולות עליו להשתמש כדבעי בגבהות. כשכבר עושים בפועל צריך לא להיות בגבהות, אלא לזכור ש"הוא הנתן לך כח לעשות חיל"^{לח} – אני עושה, אבל כל הכח הוא מהקב"ה. אבל העיקר הוא בסוף המעשה – אז הגבהות יכולה "לטמא טהורים". חלקת מליון לצדקה? למדת הרבה תורה? צריך לדעת ש'אני לא עשיתי כלום', הכל רק ה' יתברך.

כו אור תורה (אמור) אות ככ.

כז המעבר מיש לאין הוא בסוד "אחור [גב, סוד ויגבה לבו] וקדם [פנים] צרתני" (תהלים קלט, ה).

כח עוקצין פ"ג מי"ב.

כט משלי ח, כא.

ל שבת צג, א.

לא כש"ט (קה"ת) אות קצגב.

לב תהלים סב, יג.

לג בראשית ג, טו.

כב כש"ט (קה"ת) ח"ב אות שצג.

כג ע"פ סוטה ה, א. וראה גם לקו"ת במדבר ד, ג.

כד דה"א ז, ו. וראה גם **לב לדעת** ביאור א ל"פרק בעבודת ה'". ורמז: "שמיינית שבשמיינית" היינו חלק אחד מ-64, העולה "ויגבה לבו" (כאשר כל ממוצע כל אות הוא ח, סוד "שמיינית שבשמיינית").

כה דברים ח, יח.

לכל תהיה"מב.

בחסידות^{מג} שואלים כיצד יתכן שבתורה שקדמה לעולם, כולל לחטא אדם הראשון שהביא מיתה לעולם, היה כתוב כבר "אדם כי ימות באהל"^{מד} (פסוק שמופיע בפרשת חקת, בהמשך לפרה אדומה)? אם היה ברור שהאדם יחטא^{מה} לכאורה אין בחירה חפשית, ואם יתכן שהאדם לא יחטא כיצד יתקיים הפסוק? ההסבר הוא שאם לא היה מיתה כפשוטה בעולם היה לפסוק פירוש אחר, כמו שחז"ל מפרשים "מה יעשה אדם ויחיה? ימית עצמו"^{מו} – "באהלה של תורה"^{מז}. על ידי השפלות^{מח} ניתן לזכות לכך ש"סוף אדם למות" יתקיים באופן אחד והאדם יזכה לחיים נצחיים – תכלית ענינה של פרה אדומה, "בלע המות לנצח"^{מט}.

ג. "חקת התורה" – שליחות לטובת הזולת

יסודות תורת הרבי

עד כאן כל מה שאמרנו הוא בעיקר ההסבר הפנימי בעבודת האדם עם עצמו. לרבי יש שיחה חשובה בענין, שכולה מבוססת על הענין הכי עיקרי אצל הרבי – שליחות, פעולה אצל הזולת. מתאים לעסוק בכך ביג' תמוז. השיחה הזו היא בח"ד של ליקוטי שיחות – שיחות מהשנים הראשונות. השיחה שנלמד כאן מבוססת על דברים של הרבי בשנת תש"י, עוד לפני שהרבי קבל את הנשיאות באופן רשמי – מהדברים

מב ברכות יז, א.

מג ע"פ זהר ח"ג קנט, א. ראה באורך ד"ה "זאת התורה גו" עטר"ת (ש"פ חקת), ונתבאר בשיעורי ה' תמוז תש"ע וש"נ. מד במדבר יט, יד.

מה ראה תנחומא וישב ד. נתבאר בארוכה בתנ"ח תולדות ד"ה "ויתן לך" פ"י ואילך (יב, ד); לקו"ש ח"ה לך לך א; מאמר "לעצום את העינים" (ע"פ שיעור י"ב תמוז תשנ"ח) וש"נ.

מו תמיד לב, ב.

מז ברכות סג, ב.

מח ורמז: פרה ועוד "אדם כי ימות" עולה שפלות (כאשר ממוצע כל אות הוא חיים, יב צירופי חיים).

מט ישעיה כה, ח.

לפי היסודות האלה הבעל שם טוב מפרש^{לד} גם את הפסוק "אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"^{מ"ה}. סתם ככה הייתי מבין ש"אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב" בלבד "ולא יחטא" בענינים אחרים, אבל הבעל שם טוב מפרש "אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" באותו טוב גופא. גם לצדיק יש נקודה של סיפוק בסוף המעשה הטוב, והנקודה הזו היא חטא, חסרון וטומאה בסוף המעשה הטהור.

הדרך לחיים נצחיים

התכל'ס של כל מה שהסברנו עד עכשיו הוא שפלות – התכלית היא שהאדם משפיל את עצמו לגמרי, 'אני גורנישט', בסיום המעשה הטוב ובכך הוא ניצל מהכשת הנחש. חטא עץ הדעת הוא שהביא את המיתה לעולם. במתן תורה "פסקה זוהמתן"^{מ"ו}, הפסיקה זוהמת הנחש מחטא עץ הדעת, ובני ישראל היו צריכים לחיות חיים נצחיים. אכן, בחטא העגל "חזרה זוהמתן" ושוב חזרה מיתה לעולם. פרה אדומה, שבאה לכפר על מעשה העגל – "תבוא האם ותקנח את צואת בנה"^{מ"ז} – באה בעצם לא רק לטהר מטומאת מת, אלא להעלים לגמרי את המות מהעולם ולחזור לחיים נצחיים.

בשיחות של ה"דבר מלכות" הרבי מסביר^{מח} את הקשר בין שפלות וחיים נצחיים. על הפסוק "הקיצו ורננו שכני עפר"^{מ"ט}, פסוק מובהק של תחית המתים, חז"ל מסבירים ש"שכני עפר" הם בעלי השפלות, "מי שנעשה שכן לעפר בחייו"^{מ"ב}, והרבי אומר שאפשר לצאת ידי חובת "ואל עפר תשוב"^{מ"א} על ידי קיום "ונפשי כעפר

לד כש"ט (קה"ת) אות קמא.

לה קהלת ז, ב.

לו שבת קמז, א.

לז ע"פ תנחומא חקת ח.

לח ראה לקו"ש ח"ה ויחי ג (ובנסמן שם הערה 57).

לט ישעיה כו, יט.

מ סוטה ה, א.

מא בראשית ג, יט.

עבור הזולת, חסר אצלו לא רק פרט כי אם כלל כל התורה כולה.

שוב, הרבי מדגיש כאן ששליחות היא הענין של כל התורה, "חקת התורה" – התמסרות לזולת באופן מלא.

בסעיף הבא מתייחס הרבי לטעות האפשרית של "כח ועצם ידי" – שהרחבנו בה – ולשלילתה:

ג) עלול הוא אבל, לטעות ולחשוב, שההצלחה בהשפעתו על הזולת נובעת מכוחו – "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", לכן היו צריכים לקדש את העושה את הפרה באפר הפרה שנעשתה על ידי משה רבינו עצמו, כדי שידע שעושה זאת בכוחו של משה.

כתוב^נ שכל הפרות נקראות על שם הפרה שעשה משה רבינו במדבר, את הכהנים שעושים את כל הפרות מטהרים מהאפר של הפרה שעשה משה וגם מערבים ממנו באפר של כל הפרות – משה נותן לנו את ה"טעם פרה".

ד) אפשר אבל, להתמסר רק בקו של עשייה עם הזולת ולשכוח על עצמו – לכן היה אפר "למשמרת", למען דעת שהוא צריך גם לחשוב על עצמו, כאמור לעיל.

בן אדם יכול לחשוב שאם עיקר התורה הוא התמסרות לזולת הוא יכול להפקיר את עצמו לגמרי, לשכוח מהעבודה עם עצמו. לכן מודגש שאפר פרה אדומה לא מיועד רק לזולת, חלק ממנו נשאר "למשמרת" בחיל^נ. גם מי שעסוק בשליחות צריך למצוא את הזמן לעבודה עם עצמו, ללימוד תורה, לתפלות – זמן של עבודת ה' בינו לבין עצמו. בסופו של דבר, גם עבודת האדם עם עצמו הכרחית לטובת השליחות – מי שלא עובד עם עצמו לא יכול לפעול על זולתו – ולכן בסופו של דבר הכל הוא חלק מהשליחות.

הכי יסודיים (בשילוב עם שיחה משנת תשי"ב). בכלל, יודע שבארבעת הכרכים הראשונים של ליקוטי שיחות הרבי הניח את היסודות ב'עבודה'. אחר כך, כל הכרכים הבאים של ליקוטי שיחות הם ענינים עמוקים, גם בנגלה, בסגנון יותר למדני ו'משכילי', אבל ה'עבודה' שהרבי הדריך אליה נמצאת בכרכים הראשונים. אחר כך, השיחות של השנים האחרונות, ה"דבר מלכות", הן גם משהו בפני עצמו עם אופי אחר – יותר קל ושוה לכל נפש.

בכל אופן, השיחה היסודית כאן על אפר פרה אדומה ש"מטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים" מסבירה איך הכל שייך לשליחות של האדם לפעול על זולתו, שהיא הענין הכי עיקרי וכללי בתורה – "חקת התורה" בכלל, ולא פרט מסוים בתוכה.

סיכום השיחה

באופן יוצא דופן, יש בפרק האחרון בשיחה סיכום הנקודות שהיו כתובות קודם – נקרא אותן:

סיכום ההוראה מפרשת פרה אדומה:

א) כאשר רואים יהודי שבגלוי אין ניכרת עליו כל דבקות בהוי' אלקים חיים, הוא נראה כאינו חי ר"ל, עלולים לחשוב: מאחר שפלוגי התדרדר לדרגה כה נחותה, הרי הוא אבוד ר"ל, על זה אומרים, שמשה רבינו נתן את הכח לטהר כל יהודי, אפילו מי שנטמא בטומאת מת ר"ל.

הרבי מדגיש כאן את הנקודה היסודית שאמרנו – העיקר הוא השליחות, להגיע גם אל היהודי הכי רחוק, שבטומאות נראה בעצמו כמו מת, מכח המשלח, משה רבינו שבדור.

ב) עלול היצר הרע לטעון כלפיו: גם אם נאמר שיש לי את הכח לשאת, אבל מדוע חובה עלי לרדת לדרגה כל כך נחותה עד שאני עלול להתטמא ח"ו עקב כך, הרי ישנו כלל, "אין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך" – על זה המענה: דוקא בכך מתבטאת חוקת התורה – כללות ענין התורה. וכל זמן שאינו פועל בקרבו להתמסר

נ אודות תוכן סעיף זה – והמענה לטענת היצר הרע – הורחב בארוכה בשיעור יום השבת (ח"ב) שנדפס בגליון בלק, נא רש"י על במדבר יט, ב.

נב ספרי ריש חקת.

סוד הוי' בשיחה

אם הרבי אומר כאן ארבעה דברים צריך למצוא את המבנה הפנימי שלהם:

המסקנה הראשונה, לא להתייאש מאף יהודי, שייכת לספירת המלכות. על המלכות נאמר "רגליה ירדות מות"^{נג} – היא נמצאת בגבול עולם האצילות, נוגעת בטומאה, בנפילה ובמיתה של העולמות התחתונים, וצריך אזוהרה מיוחדת לא "לקצץ בנטיעות". קיצוץ בנטיעות הוא הפרדת המלכות מהספירות שמעליה^{נד}, המחשבה שיש יהודי מכנסת ישראל (המלכות) שנפל ואי אפשר להרים אותו.

המסקנה השנייה, הכי חשובה, החובה לצאת לשליחות, היא ירידה של האדם מה"אור המאיר לעצמו" ל"אור המאיר לזולתו". "אור המאיר לעצמו" הוא המוחין, י"ה, ו"אור המאיר לזולתו" הוא המדות, ו שבשם. כתוב שה"ז בצורה שלה אומרת ירידה – הירידה מהמוחין אל השליחות. המסקנה השלישית, שצריך לזכור שהכל בא מכח משה רבינו ולא להתנשא חלילה, היא

הבטול שאנחנו מקבלים ממשה רבינו, שאמר על עצמו "ונחנו מה"^{נה}. הבטול הוא פנימיות החכמה, כח"מה, ה"י שבשם.

המסקנה הרביעית, שאדם צריך זמן לעבודה עם עצמו, שייכת לספירת הבינה. הלימוד הוא מהמלה "משמרת", ששייכת בפירוש לאמא, הנוקבא ("שמור" לנוקבא"^{נו}, סוד מקיפים דאמא), והעבודה של האדם עם עצמו, בהתבוננות ועבודת התפלה, שייכת לבינה (סוד "ועבד הלוי הוא"^{נד}). הבינה כאן היא "אור המאיר לעצמו".

מה הכי חשוב בין ארבעת הדברים שהרבי אומר? [האחרון – לזכור לחשוב גם על עצמך]. לא! זה הכי שולי! הכי חשוב הוא הדבר השני, להיות מוכן לטמא את עצמך עבור הזולת. שני היסודות העיקריים שמקבלים כאן מהרבי, הבטול והשליחות, הם ה"י וה"ז שבשם, סוד "מה שמו ומה שם בנו"^{נה} – כך נהיים בן של הרבי!

נה שמות טז, ד"ח.

נו זהר ח"א מח, ב.

נד במדבר יח, כג. ראה זהר ח"א קנד, ב (ונתבאר בלקו"ת קרח נה, ב).

נד משלי לד, ד.

נג משלי ה, ה.

נד ראה תקו"ז קיז, ב; שער הפסוקים משלי. ועוד.

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ בעבודת ה' צריך תמיד להפוך את המחשבה הראשונה – "איפכא מסתברא".
- ◆ החושב שהוא טהור – טמא! היודע שהוא טמא – טהור!
- ◆ טהרה היא דבקות טבעית בה' – תכלית התורה.
- ◆ דבקות כוללת תנועה תמידית של "רצוא ושוב".
- ◆ כדי לצאת מהמטה/מהשגרה ולפעול דברים גדולים נדרשת מוטיבציה – "ויגבה לבו בדרכי הוי'".
- ◆ בסיום המעשה הטוב על האדם לאיין את עצמו (ודווקא אז ה' מחשיב אותו ליש ונותן לו שכר).
- ◆ הרגשת ישות בסיום המעשה היא הכשת הנחש – ה"חטא" של הצדיק במעשה הטוב.
- ◆ על ידי "ונפשי כעפר לכל תהיה" אפשר לזכות לחיים נצחיים.
- ◆ אצל הרבי יסוד הכל הוא השליחות המסורה לזולת.
- ◆ לצד ההתמסרות לזולת אל לו לאדם לשכוח את העבודה עם עצמו (לטובת השליחות גופא).

שיעור

רוחו של משיח - מראשית ועד אחרית

"רוח אלהים"

קיצור מהלך השיעור

בתחלת השבוע, לכבוד י"ב תמוז, העביר הרב שיעור קצר ומיוחד על סוד "רוח אלהים" החורז את כל התורה - מריחוף "רוחו של משיח" על פני המים בראשית הבריאה, דרך יוסף הצדיק ובצלאל בן אורי, עד לברכת בלעם בשבח ישראל ונבואותיו על המשיח.

שנת תיקון בלעם

נכנסנו ל"ב תמוז, חג הגאולה ויום ההולדת של הרבי הרי"צ. היום יום ההולדת 142 – **בקם**, שהוא שם קדוש (היוצא מסופי התיבות של אברהם-יצחק-יעקב^א), וגם **בלעם** בגימטריא^ב. בכלל, אנחנו בשנת **תשפ"ב**, שהיא בגימטריא **בלעם** ועוד "**דעת עליון**" (השרש של משה ובלעם^ג, זה לעומת זה, כפי שהעיד על עצמו בלעם "וידע דעת עליון"^ד) – זמן מתאים לעסוק בתיקון של בלעם, שהאריז"ל אומר עליו דברים מופלאים^ה. דרוש של רשע גמור שבמשך הגלגולים שלו חוזר בתשובה^ו.

"ותהי עליו רוח אלהים"

בלעם מברך את ישראל שלש פעמים, כשבכל פעם קודם ביטוי שונה לכך שה' מדבר עמו: בפעם הראשונה כתוב "ויקר אלהים אל בלעם"^ז, בפעם השניה "ויקר הוי' אל בלעם"^ח ובפעם השלישית "ותהי עליו רוח אלהים"^ט (בפעם הרביעית, כאשר בלעם מגלה לבלק מה יקרה באחרית הימים, אין הקדמה שמתארת את השראת הנבואה).

על העליה בשלש הנבואות הראשונות כותב הגר"א: "רוח אלהים". הוא הגדול שבג' הנבואות, שבתחלה 'אלהים' ואחר כך 'הוי' ועתה 'רוח אלהים'^י. הייתי יכול לחשוב שהחזרה לשם אלקים היא ירידה משם הוי', שמופיע בנבואה השניה, אבל הוא אומר ש"רוח אלהים" היא

נרשם (משיעור טלפוני) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שיעור לכבוד פרשת בלק (ח"א). אור ליי"ב תמוז תשפ"ב – כפ"ח.

א ספר הליקוטים שמות. ובכ"מ.

ב שער הפסוקים בלק ובכ"מ.

ג במדבר כד, טז.

ד שער הגלגולים הקדמה כב. לקו"ת בלק.

ה סוד גלגולי בלעם ותיקונו הוסבר בח"ב של השיעור.

ו במדבר כג, ד.

ז שם פסוק טז.

ח שם כד, ב.

ט אדרת אליהו עה"פ.

עצמו, אבל לרבי לא מסתבר לומר כך. בכל אופן, העובדה שבלעם רוצה את מה שה' רוצה, גם אם הוא נשאר נביא עם רוח טומאה, היא חידוש גדול לא-פחות עבורו...

בכל אופן, הפשט ש"רוח אלהים" היא "רוח נבואה", כפי שמתרגמים כאן המתרגמים, והש"ך עה"ת מדגיש את השינוי המופלא שאכן חל אצל בלעם: "לא אמר 'ויקר אליו אלהים', כשהיה הולך לקראת נחשים על צד הטומאה אז 'ויקר' לשון קרי לשון טומאה, עתה שלא הלך לקראת נחשים, שאין נחשים בישראל כמו שנאמר 'כי לא נחש ביעקב', אז חלה עליו רוח נבואה, וכשהרגיש בעצמו שחלה עליו נבואה מה שלא חל עליו מעולם, אז שיבח עצמו ואמר 'נאם שמע אמרי אל'".¹

"רוח אלהים" בתורה – הרוח המשיחית

כדי להבין מהי "רוח אלהים" יש להתבונן איפה חוזר הביטוי בתורה. בחמשה חומשי תורה מופיעה "רוח אלהים" חמש פעמים¹: מיד בתחלת מעשה בראשית – "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים"². על הפסוק הזה – שעוד נאריך בו – דרשו חז"ל "זה רוחו של מלך המשיח"³. כלומר, בכל המושג "רוח אלהים" יש השראה של משיח. אם הגר"א אומר ש"רוח אלהים" היא למעלה מ"ויקר" הוי" (שלמעלה מ"ויקר" אלהים) מובן ששם אלקים כאן אינו

הדרגה הכי גבוהה. אפשר להוסיף לכך שבשתי הנבואות הראשונות הלשון היא "ויקר", "לשון עראי, לשון גנאי, לשון טומאת קרי", שלא מופיעה בנבואה השלישית. במושגי הקבלה,

שהגר"א לא מזכיר כאן, יש לומר ש"ויקר אלהים" הוא במלכות, "ויקר הוי" בז"א ו"ותהי עליו רוח אלהים" כבר בבינה⁴ (סוד "אלהים חיים"⁵).⁶ מהי אותה "רוח אלהים"?

רש"י מפרש "עלה בלבו שלא יקללם". כלומר, לדעתו אין זו "רוח נבואה" אלא רוח במובן של מחשבה-רצון⁷ – שרוחו-

מחשבתו של בלעם התאימה לרוחו-רצונו של אלקים⁸. הרבי מסביר⁹ שקשה לרש"י כיצד "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" גם להשראת נבואה, ובכלל כיצד ניתן לדבר על נבואת בלעם בלשון כבוד, אחרי שכבר דובר עליה בלשון הגנאי (והובן שכל נבואת בלעם היא רוח טומאה). היה אפשר בפשטות לתרץ שההתפעלות הגדולה והמופתעת ממשהו בקדושה היא גופא השראת רוח הקדש, ומתוך כך יש עליה אצל בלעם

1 רש"י לבמדבר כג, ד.

2 יא יש לומר שבמבנה זה שייכת לחכמה "רוח הוי" האמורה במשיח (ישעיה יא, ב), וראה עוד לקמן הערה כה.

3 ירמיה י, י. ראה זהר ח"ב סח, ב. ועוד.

4 לבינה שייך שם הוי' בניקוד אלהים – יחוד הוי' ואלהים, הרמוז גם בסוד "רוח אלהים", העולה שם אלהים במילוי יודין (אלף למד הי יוד מם) – השרש הוא אלהים ורוח הוא חלק המילוי (שהוא ה'רוח', ההרווחה) – וכן שם הוי' באתב"ש (מצפץ). כנודע בכוונת האר"י (דרושי תפילת השחר דרוש א). וראה עוד לקמן הערה יח.

5 יד ראה רש"י ליחזקאל א, כ. ובכ"מ.

6 טו ראה שפתי חכמים ומזרחי כאן.

7 זק לקו"ש ח"ג עמ' 79 הערה 14.

1 יז חז"ל שקלו את נבואת בלעם כנגד נבואת משה (ספרי על דברים לד, י). והנה, "רוח אלהים" עולה "זה" פעמים "כה" – סוד נבואת משה, עליה נאמר (רש"י על במדבר ל, ב, ע"פ ספרי מטות) "כל הנביאים נתנבאו בכה", מוסף עליהם משה שנתנבא [גם בכה] וגם בזה" (וכן הוא משולש כד, זהזה). זה"כה עולה הבל – שרש משה ובלעם (שער הגלגולים הקדמה לו, ובכ"מ, וכנ"ל הערות ד"ה).

2 יח ה"פ "רוח אלהים" עולה 1500 – שם הוי' בהכאת אותיות (י פעמים ה פעמים ו פעמים ה).

3 יט בראשית א, ב.

4 כ בראשית רבה ב, ד; זהר ח"א קצב, ב.

פעמיים בצלאל עולה "רוח אלהים". בצלאל עוסק בפעולה משיחית מובהקת, תכלית בריאת העולם, לעשות לו יתברך "דירה בתחתונים"^{כט} – "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"^ל (סוד "משיח בונה מקדש"^{לא}).

הפעם החמישית (המשיחית) והאחרונה היא אצל בלעם, "ותהי עליו רוח אלהים", כאשר גם אצלו מגיעות בהמשך הנבואות העיקריות על משיח בתורה (כפי שמדגיש הרמב"ם^{לב}). אם כן, באופן ברור יש ב"רוח אלהים" סוג של רוח נבואה, רוח הקדש, שהיא גם רוח משיחית מובהקת.

סודות המבנה

מהו הסדר הפנימי של חמש ההופעות? ההופעה הראשונה היא בפסוק שמתחיל "והארץ", סוד המלכות, שמתחילה בתהו אך "לא תהו ברא לשבת יצרה"^{לד} ותכליתה הופעת צמיחת מלך המשיח (שעל האמת שלו נאמר "אמת מארץ תצמח"^{לה}).

ההופעה השנייה היא במפורש ביוסף הצדיק, מדת היסוד.

שתי ההופעות הבאות הן ב"מעשה ידי אמן"^{לו} של בצלאל, כחות המעשה והיישום נצח והוד. בפרט, הסדר כאן הוא מלמטה למעלה – ההבטחה "ואמלא אתו רוח אלהים" רומזת לכך שבצלאל, עם כל חכמתו, לא פועל על דעת עצמו אלא מתוך הודאה על האמת האלקית (עד שהוא מכוון לצווי ה' גם בדברים שמש

משיח עתיד לפתור את כל חידות הקיום והיקום ולתת פשר לכל ההיסטוריה האנושית

אלהים בגימטריא הטבע, הגילוי האלקי שבבסיס המציאות, אלא הסוד של "אני אמרתי אלהים אתם"^{כא} – רצון ה' שהאדם-יהודי ("אתם קרויים אדם"^{כב}) יהיה בבחינת אלהים השולט במציאות. איזה יהודי הוא בבחינת אלקים? המשיח^{כג}.

על יוסף הצדיק כתוב "הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו"^{כד}.

זהו מאמר פרעה אחרי שיוסף פותר את חלומותיו. פתרון חלומות הוא פתרון חידות החיים, עד לפתרון החידה העיקרית של החיים – מה התכל'ס של הסיפור הזה? למה אנחנו חיים כאן? מה עתיד לקרות (בעתיד הקרוב ובעתיד הרחוק)? גם ליוסף הצדיק יש בחינה של משיח – משיח בן יוסף^{כה} – כאשר משיח עתיד לפתור את כל חידות הקיום והיקום (בגימטריא יוסף) ולתת פשר לכל ההיסטוריה האנושית^{כז}. שתי הפעמים הבאות בהן נזכרת "רוח אלהים" הן אצל בצלאל, בונה המשכן – ה' מודיע מראש "ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה"^{כח} ואחר כך מתקיים בפועל "וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה"^{כט} (ורמז:

כא תהלים פב, ו. וראה לעיל הערה כג.

כב יבמות סא, א; זהר ח"ב פג, א.

כג ראה גם ירמיה כג, ו וב"ב עה, ב. **משיח אלהים** עולה **מקדש** – היינו שבנית המקדש על ידי המשיח היא היא סוד ירידת המקדש מהשמים, שהרי "האלהים בשמים" (קהלת ה, א) – וראה באורך **מלכות ישראל** ח"ג מאמר "מי יבנה את הבית השלישי".

כד בראשית מא, לח.

כה שרש משיח בן יוסף בפרט הוא במוחין דאמא, סוד "רוח אלהים", בעוד שרש משיח בן דוד הוא במוחין דאבא, "רוח הוי", כנ"ל הערה יא (ראה בארוכה ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" לר"ה מפאריטש).

כו רזי הקיום של היקום הם "רזי עולם" שלמעלה מ"רזי תורה" (רשימות דברים מדור אדה"ז סה ועוד), בחינת **משיח** העולה **רז העולם**.

כז שמות לא, ג.

כח שם לה, לא.

כט תנחומא נשא טז; תניא פל"ו.
ל שמות כה, ח.

לא הלכות מלכים פ"א א"ד.

לב שם ה"א.

לג ישעיה מה, יח.

לד תהלים פה, יב.

לה שיר השירים ז, ב.

ותחלתן בסופן^מ לגבי ה"רוח אלהים" – הזיקה בין ההופעה הראשונה של "רוח אלהים" מרחפת על פני המים, "רוחו של משיח" שמרחפת גם על גבי מציאות שכולה "תהו ובהו וחשך" כהבטחה לתיקון עתידי, ל"ותהי עליו רוח אלהים" שבבלעם, המתנבא נבואות גדולות על עם ישראל (כשנבואתו המיידית התקיימה לטובה לנצח^נ ונכנסה לסידור בפתחת התפלה^נ) והוא נביא־הגאולה העיקרי בתורה.

והנה, לנעימה הזו יש רמז מובהק: הברכה השלישית של בלעם היא ברכת מים מובהקת, הכוללת לשונות של מים – "כַּנְחָלִים נָטְיוּ כְּנָגַת עֲלֵי נְהָר כַּאֲהֵלִים נָטַע הוּי כַּאֲרָזִים עֲלֵי מַיִם. יָגַל מַיִם מִדְּלִי וְזָרְעוּ בְּמַיִם רַבִּים..."^מ – סוד "ורוח אלהים מרחפת על פני ה[ן] לשונות של מים"^מ (רמז גם ל"ה הופעות "רוח אלהים" "על פני המים" של התורה כולה, "אין מים אלא תורה")!

מ ה ספר יצירה פ"א מ"ז.

מ סנהדרין קה, ב.

מז "הכל הולך אחר הפתיחה": פתיחת תפלת השחר ב"מה טבו", שבח ישראל שאומר בלעם אחרי שהתפעל מקדושת ישראל, היא המשך ראוי ל"הריני מקבל עלי מצות עשה של 'זאהבת לרעך כמוך". קבלת מצות אהבת ישראל לפני התפלה היא כדי לזכות לסוד "תמים יהיה לרצון" (ויקרא כב, כא), כאשר עם ישראל כולו הוא גוף תמים ללא מום (דרמ"צ מצות אהבת ישראל בשם הארז"ל), והיא פועלת שהיהודי יהיה "תמים" עד כדי שגם הבלעם שבו (הקשור גם לעמלק, כנודע) מתהפך לקדושה מכח אהבת ישראל. "מה טבו" ("טוב מאד") משלים את "זאהבת לרעך כמוך" לשלמות של **אמת אמת** (הרבוע הכפול של 21, **אהיה**: רק חלק המילוי של שני הביטויים עולה 2100 – ק פעמים 21).

מח במדבר כד, וז.

מט על דרך ה לשונות "אור" ביום הראשון דמע"ב (בראשית רבה ג, ה), וראה תניא שער היחוד והאמונה פ"א שמהחסד דיום הראשון למעשה בראשית נבראו האור והמים.

נ ב"ק יז, א; זהר ח"ב ס, א. ובכ"מ.

לא אומר לו בפירוש^ל; בביצוע, "וימלא אתו רוח אלהים", פועל בצלאל בבטחון פעיל "לנצח על מלאכת בית ה"^ל ומנציח במעשיו את משה רבינו (שבמדתו נצח), שהרי על מעשה המשכן וכליו נאמר ש"מעשה ידי משה נצחיים"^{לח}.

"רוח אלהים" של בלעם ממשיכה את העליה, לא רק אל התפארת או כללות המדות חג"ת – סוד האבות, אותם הוא מזכיר כמה פעמים בנבואתו (וסוד שם **בקים**, ס"ת האבות, העולה **בלעם**, כנ"ל) – אלא לשרש המדות, ספירת הדעת ("נשמת התפארת"^{לט}, הכוללת את כל המדות, "מפתחא דכליל שית"^מ, ובפרט נאמר עליה "ובדעת חדרים ימלאו"^מ, **חדר** ר"ת **חסד-דין-רחמים**^מ), שהרי בלעם ה"ידע דעת עליון" מושרש בדעת, כלעומת-זה של משה רבינו, הדעת של כל ישראל^מ (כנ"ל).

ורמז בדמויות להן שייכות חמש ההופעות של "רוח אלהים": **משיח יוסף בצלאל בצלאל בלעם** עולה 962 – **הבל פעמים הוי** (סוד שם **סג** – בו השרש הוא הוי' וחלק המילוי הוא **הבל**^מ – השם השייך לבניה, סוד "אלהים חיים" שהוא מקור ה"רוח אלהים", כנ"ל).

"ורוח אלהים מרחפת על פני המים"

עיקר ההתבוננות הוא ה"נעוץ סופן בתחלתן

לו ראה ברכות נה, א.

לז עזרא ג, ח.

לח לקו"ש חל"ג עמ' 129, ובכ"מ (עפ"י סוטה ט, א).

לט ע"ח כללי מהרח"ז כ (ע"פ תקו"ז יג).

מ זהר ח"ב קעז, א.

מא משלי כד, ד.

מב קהלת יעקב ערך 'חד'. ובכ"מ.

מג תניא פמ"ב.

מד וראה לעיל סוף הערה יז שהבל הוא שרש בלעם.

תורה, כהונה, מלכות

העיקרי, עליו לקבל את מרות התורה שתכוון אותו בדרך הישר. כך גם אצל כל אחד: המח צריך לשלוט על הלב – שליטה עצמית מלאה המכוונת את המדות והמעשים באופן מתוקן.

הכהונה המחברת

הכהן הוא מורה התורה. המלכות היא כלל העם (שהמלך בראשם) הלומד תורה, הלב הלומד (סוד אות הלמ"ד) – אך הכהן הוא המלמד. אם כן, הכהונה מחברת בין התורה והמלכות. הכהן שייך לדעת, "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו"^ז, כאשר בדעת יש חסדים וגבורות, כנגד הכהן איש החסד והאהבה והלוי איש הגבורה והיראה. והנה הדעת מתגלה בפה, "דעת גניז בפומא", נמצא שהתורה היא המת, חכמה (ב־חכמה אותיות מח); המלכות היא הלב; והכהונה היא הפה שבין המח ללב – הפה מלמד תורה, "ותורה יבקשו מפיהו", וכן ברכת כהנים בפה.

אף שהכהונה היא ממוצע המחבר בין התורה והמלכות, הרי שרש הממוצע גבוה משני הדברים גם יחד (ולכן הוא יכול לחבר ביניהם) – שרש הכהונה הוא באמונה^ח המתגלה אף היא בפה, "האמנתי כי אדבר"^ט.

גְּדוּלָה תוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכֹּהֵנָה וּמִן הַמְּלָכוֹת, שְׁהַמְּלָכוֹת נִקְנִית בְּשִׁלְשִׁים מַעְלוֹת, וְהַכֹּהֵנָה בְּעֶשְׂרִים וָאַרְבַּע, וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים...

"התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים", 48 = מח. התורה היא המוחין, השכל. המלכות נקנית בשלשים מעלות, אות ל הרומזת ל-לב, "למ"ד – לב מבין דעת"^א. אם כן, המשנה אומרת את הכלל הגדול "המח שליט על הלב"^ב, התורה – המח גדולה מהמלכות-הלב! ורמז מובהק: "לב מבין דעת" – מלבד ראשי התבות (למד), שאר האותיות עולות בגימטריא מח שליט על הלב! המלך הוא "לב כל ישראל"^ג, ואילו התורה היא המח המדריך ומנווט. המלך מוליך את העם, בכח הלב החם המניע את האברים, והתורה שומרת בקור רוח שהכל יהיה כראוי. לכן המלך מצווה לכתוב ספר תורה מיוחד, אותו הוא נושא עמו לכל מקום^ד, ועליו לכבד את לומדי התורה ולקום מפניהם^ה, ועוד. "לְבַלְתִּי רוּם לְבָבוּ מֵאֲחָיו, וְלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמְּצִיחַ יָמִין וּשְׂמֹאל"^ו – הלב בטבעו חי ופועם ומשתנה, ויש חשש שילך אחרי "שרירות לבו". כדי שהמלך לא יסור מתפקידו

נערך ע"י מנחם זאב וינגרט, ע"פ שיעור ה' אלול תשע"ב פ"ב. א. אותיות דרבי עקיבא.

ב. זהר ח"ג רכד, א; תניא פ"ב.

ג. ע"פ רמב"ם, הלכות מלכים ומלחמות פ"ג ה"ו.

ד. דברים יז, יח; רמב"ם שם הלכה א'.

ה. רמב"ם שם פ"ב ה"ה.

ו. דברים יז, כ.

ז. מלאכי ב, ז.

ח. כמבואר בהקבלת שלשת הכתרים לשלשה ראשים שבכתר, אמונה תענוג רצון. ראה סוד ה' ליראיו בשער שלשה כתרים.

ט. תהלים קטז, י.

קדושת לוי

פרשת פינחס

בנות צלפחד

משה^ד "ובנות צלפחד קרבו וטענו, הן אמת כי אנו בנות צלפחד רק בבחינת יראה בחינת נוקבא... מכל מקום דרכו של איש לחזור אחר אשה, ומן היראה ממילא בא לבחינת אהבה בחינת בן". בעומק: בנות צלפחד באו לגלות את מעלת הבת־האשה־הנוקבא כפי שתגלה לעתיד לבוא, מעלת האשה שמעל האיש, כאשר "נקבה תסובב גבר" ו"אשת חיל עטרת בעלה" – הנקבה היא הכתר הסובב כעטרה מעל ראש האיש. לכן עלו בנות צלפחד כבר עכשיו לבחינת דכורא (ונמצא שיש לאביהן בן ובת. והרמז: **צלפחד חפר = פרו ורבו = אבא אמא בן בת**, סוד הוי' בשלמות כאשר הבן הוא אהבה והבת יראה^ה).

וכן במעלת היראה והבושה (צל פחד, חפר): ראשית, גם היראה היא מצות עשה הבאה מתוך אהבה ("היראה היא שרש לסוד מרע והאהבה לועשה טוב"^ה) ונמצא שהכל הוא אהבה. אדרבה, היראה והבושה הן־הן תכלית הכוונה בבריאת העולם, כרמוז בתבת **בראשית** אותיות **ירא בשת**.

כותב הקדושת לוי: וצלפחד בן חפר לא היו לו בנים כי אם בנות. כי העיקר העבודה בדחילו ורחימו זהו אהבה ויראה וכשעובד ה' מאהבה אזי הוא בבחינת תענוג אבל כשעובד ביראה אזי אינו כל כך, רק בבחינת בושה. וזהו וצלפחד, שהוא צל פחד. בן חפר, לשון וחפרה הלבנה, לא היה לו כלל, כי אם בנות (חסר).

צלפחד הוא צל פחד (כדברי הארזי"ל^א), עבודת ה' מיראה, ולכן "לא היו לו בנים כי אם בנות", כיון שבנים־זכרים שייכים לעבודה מאהבה (אות ו בשם הוי', מדות, משפיע) ואילו בנות־נקבות לעבודה מיראה (אות ה אחרונה, מלכות, מקבלת) "אשה יראת ה'". יראה שייכת לבושה – "בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו"^ג, זו בושה^ג – וזה הרמז בשם אביו חפר, לשון בושה, "וחפרה הלבנה" (הלבנה היא נוקבא ביחס לחמה, מקבלת ממנה את האור, ולכן מתביישת).

מעלת האשה והתענוג העתידי

דברי הקדושת לוי קטועים ("חסר") וצריכים השלמה. ומסתבר שהכוונה לדרוש למעליותא את צלפחד ובנותיו, שהרי "כן בנות צלפחד דברת" והן קבלו נחלה כבנים! ופירש בספר דעת

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב ח' אייר תשפ"ב.

א לקו"ת פרשתנו.

ב שמות כ, יז.

ג נדרים כ, א.

ד לרה"ק משה אליקום בריעה מקאזניץ, פרשתנו ד"ה ותקרבנה (מובא בהערות בכמה מהדורות הקדושת לוי).

ה וראה להלן במדור "מלכות ישראל". 500 ועוד **בנות צלפחד** = 1170 = **מה'אדם** פעמים **הוי'** = צ פעמים **אהבה** הכל אהבה. **צלפחד בן חפר בנות צלפחד** = 1222 = **תורה תורה** (שבכתב ושבעל פה). כל זה בפרשת **פינחס** = ח פעמים **הוי'** יחד עם 1170 = **שבת שבת** (ממוצע), "מיד נגאלין". פינחס ועוד 1222 הנ"ל = 1430 = **הכל** פעמים **הוי'** כו, ודוק.

1 תניא פמ"א.

משפטן לפני הוי'

משה הקריב את משפט בנות צלפחד לפני ה', כיון ש"נתעלמה הלכה ממנו" (רש"י), עד שנאמר לו "כן בנות צלפחד דברת" – "כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד שראתה עינן מה שלא ראתה עינו של משה" (רש"י). אכן, הגם שלא ראתה עינו של משה בפירושו, הרי ב"עין השכל שבלב" הוא ראה־חש בדבר (כדברי רשב"י למשה רעיא מהימנא "בעין השכל דלבך את חזי בכלא"¹), ולכן הקריב את משפטן "לפני הוי'", לפנימיות ועצמיות אור אין סוף ב"ה שמעל שם הוי'.

הכל התחיל מהעלאת מ"ן של בנות צלפחד עצמן, באמרן "תנה לנו אִחֶזָה". מתוך כך, בא משה והקריב את משפטן לפני הוי' ובכך עורר את ה' להיות אב הרחמן המנחיל את בניו ומתענג בכך, סוד גילוי התענוג העליון.

סוד הלבוש

האשה היא 'המלבוש' של האיש, הנוקבא מלבישה את הזכר. בפשטות, האדם המתלבש גבוה מהלבוש, אך באמת ובפנימיות שרש הלבוש גבוה יותר (כמו שהמצוות המלבישות את הנשמה גבוהות ממנה), והוא "אור המקיף" של החיה (מתוך שני המקיפים, חיה ויחידה. ובסוד ה"צלם": האורות הפנימיים הם צדצלם והמקיף דחיה הוא ה־ל צדצלם שמעל ה־צ), כאשר שרשו העליון של הלבוש הוא ב"עולם המלבוש" (הכלול באור אין סוף). כל זה מתקשר לתענוג (התענוג העתידי כנ"ל), כרמו הידוע: **תענוג = חיה (וכן חדוה) ברבוע = עולם המלבוש.**

יתרה מזו, אמנם באופן פשוט התענוג שייך לאהבה (כדברי הקדושת לוי תחילה) אך הנה **יראה בושה = תענוג!** וביאור הדבר: יש תענוג השייך לאהבה, "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים", והוא התענוג של העולם הזה, אך התענוג העתידי הוא מתוך היראה והבושה. בעולם הזה, התענוג נמשך מהחתן (אהבה) לכלה (יראה), "משמח חתן וכלה [הכלה מקבלת מהחתן]", אך לעתיד לבוא התענוג מגיע מהכלה, "משמח חתן עם הכלה [החתן מקבל מהכלה]"². צלפחד לשון פחד הוא "נשמה דנוקבא" כמו נשמת יצחק אבינו, "פחד יצחק", וכן נשמת **פינחס** (על שמו נקראת הפרשה כולה) שעולה **יצחק**. דווקא יצחק, במדת היראה, הפחד והבושה – הוא התענוג העתידי, יצחק־ישחק לעתיד לבוא (כאשר הפחד עצמו יצחק). זהו סוד "אשה יראת ה' היא תתהלל" – ההלל הוא מתוך אהבה, עד לאהבה בתענוגים בדרגה הגבוהה ביותר.

התענוג בעולם הזה הוא 'תענוג מורכב' בלשון החסידות (תענוג מ'משהו') ואילו התענוג העתידי הוא 'תענוג פשוט', והוא רמוז בנו"ן רבתי של "משפטן", סוד נו"ן אלפי יובלות לעתיד לבוא. התענוג העתידי הוא "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה", מכח העטרה שבראש, האשה "עטרת בעלה". בלשון הקבלה: בכללות, תענוג שייך ל"עתיק יומין", אלא שהתענוג המורכב שייך לז"ת דעתיק, ואילו התענוג הפשוט בא מסוד הראש העליון של הכתר, רדל"א-אמונה (שמעל "רישא דאין", תענוג), ומתגלה דווקא באשה, כיון ששרש המלכות הוא ברדל"א.

1. זהר ח"ב קטז, ב.

2. כמבואר בחסידות, תורה אור ה, ב ובכ"ט.

אב ואם ומשפחה

שכינה בבית היהודי

במניין הנוכחי, כל שם משפחה מקבל צורה מיוחדת: משפחת חנוך נקראת "הַחֲנֻכִּי", משפחת פלוא "הַפְּלֹאִי" וכן הלאה. אותיות י"ה הנוספות לכל משפחה הן 'חותמת' משם ה', אישור-עדות על קדושת המשפחה היהודית, "שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל" עדות לַיְשָׁרָאֵל¹.

שם י"ה נמצא בכל נישואי איש ואשה: "איש ואשה, זכו שכינה ביניהם", בצירוף האות י במלה איש לאות ה במלה אשה (והאותיות אש המשותפות באיש-אשה הן "אש קדש" ביניהם). אם כן, "משפחת החנכי" פירושה משפחת חנוך בה ישנם אב-איש (י) ואם-אשה (ה) ואז "שכינה ביניהם", צירוף הקב"ה "השותף השלישי"² בנישואין.

שם ה' בתא המשפחתי

ה'משחק' באותיות י"ה מוביל אותנו לרובד עמוק, המאיר את התא המשפחתי במשמעות נפלאה:

ה תהלים קכב, ד. כפירוש רש"י אצלנו "משפחת החנכי – לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם? אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם! לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה וי"ד מצד זה, לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזהו הוא שמפורש ע"י דוד שבטי יה עדות לישראל. השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכלם כתיב החנכי הפלואי".

1 סוטה יז, א.

2 נדה לא, א.

מהי המשפחה ומה חשיבותה בישראל? מניין בני ישראל בפרשת פינחס מתייחד בפירוט המשפחות בכל שבט, "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֻכִּי"³ וכן הלאה. משפחה מתחילה בתא-גרעיני, איש ואשה, מתרחבת ל"בית אב" ולמשפחה גדולה ומסועפת, עד שהעם כולו נקרא משפחה⁴.

בלבול ומבול

ההופעה הראשונה של "משפחה" בתורה היא בפרשת נח: בעלי החיים יצאו מהתיבה "למשפחותיהם"⁵, וכן בני נח התרבו "למשפחותם". המבול בא בעקבות הרס והתפוררות מוסד המשפחה, "ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו", "ותשחת הארץ לפני האלהים" – הבלבול הביא את המבול, והתיקון היה בבניין מחודש של המשפחה.

בפרשתנו, בה מופיעה המלה משפחה ברכוז הגדול ביותר בתורה⁶, בא המניין לאחר המגפה שנגרמה בשל הזנות וההתבוללות. פינחס בקנאתו החזיר את שלום-הבית לישראל (וזכה ב"בריתי שלום"), ואז מגיע המניין המחזיר את כבודה של המשפחה בישראל.

נערך ע"י יוסף פלאי. להרחבה ראה מאמר 'קדושת שם המשפחה' באתר גל עיני.

א במדבר כו, ה.

ב עמוס ג, א "המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים".

ג בראשית ה, יט (ופירוש רש"י "קבלו עליהם על מנת להדבק במינם").

ד 97 פעמים בפרשה!

הבריאה, סוד שם הוי' ברוך הוא (כמו שהתאים הזעירים ביותר בטבע משקפים את המערכות הגדולות ביותר, ובכל תא זעיר יש גורמים שונים המייצרים תנועה ביניהם ומהווים את יסוד החיים).

כאשר איש ואשה בוחרים להנשא, הם הולכים בדרכי ה' שבחר להתגלות בשמו הקדוש, וכשהם בוחרים להביא ילדים לעולם הם משלימים את שם ה' בתוכם. אי אפשר לוותר על זכות כזו!

המשרד לענייני משפחה

במדינה היהודית המתוקנת, ערך המשפחה תופס מקום בראש (והרי ללא משפחה אין עם). בדור שלנו במיוחד, בו קיים ערעור על מוסד המשפחה הקדוש והמסורתי, אפשר להציע להקים משרד ממלכתי לענייני משפחה!

המשרד הזה יטפח את ערכי המשפחה בישראל: נאמנות ושלוש בית, צניעות וקדושה, טהרת המשפחה, ערך הילודה, ועוד. הוא יעסוק בפעולות חינוך והסברה תואמות לכל גיל ומוטמעות ב'תכנית ליבה'; יעודד נישואין וילודה; יקדם תכניות עומק להכשרה לחיי משפחה מאושרים (כהכנה לחיי נישואין, לזוגות צעירים ולזוגות ותיקים); יאבק בנגע ההתבוללות ובנישואי התערובת; ילחם בתופעת הזנות וטשטוש המינים (תוך צנזורה הכרחית של תכנים פוגעניים בתקשורת ובמרחב הציבורי), ועוד.

השראת השכינה בישראל מתחילה מהבית היהודי, איש אשה ושכינה ביניהם, ומגיעה לשיאה בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו.אמן.

שם ה' המפורש נכתב באותיות ייִהוּוֹה (שם הוי'). הקב"ה – שבעצמותו נעלה ומרומם מכל שם וכינוי (גם משם הוי') – בחר להתגלות בשמו הגדול והקדוש הזה, ובו לברוא את העולם והאדם (לכן שם זה הוא החותמת הסודית והיסודית של הכל, "סוד הוי' ליראיו"^ח). ומוסבר בחכמת הקבלה: ארבע אותיות שם הוי' הינן 'מערכת אלקית' שלמה, בה יש משמעות לכל אות ולכל צירופי אותיות. במערכת זו יש שני 'זוגות' עיקריים: הראשון ייִה (המהוה שם קדוש בפני עצמו) והשני וֹה. והנה אותיות ייִה נקראות 'אבא' ו'אמא' בהתאמה, בדיוק כמו הופעתן במלים איש אשה.

כלומר, בשם הוי' עצמו יש 'בחינה אבהית, זכרית' ו'בחינה אמהית, נקבית', כאשר שתי הבחינות מחוברות-מתייחדות באופן תמידי ("תרין רעין דלא מתפרשין לעלמין"). מכאן שהאיש והאשה, שניהם יחד דווקא, מהווים 'העתק' של הקב"ה כאן בעולם (שהרי האדם נברא בצלם ובדמות אלקים, הוא 'מצלם' ומדמה את ה')

וכשם שאותיות ייִה מכוונות אבא ואמא, כך אותיות וֹה מכוונות בן ובת. כך יש בשם ה' עצמו 'משפחה גרעינית' מושלמת: אבא (י) אמא (ה) בן (ו) בת (ה)^ט. המצוה הראשונה היא "פרו ורבו", כאומרת לנו: איש ואשה! בנו בית, הקימו משפחה והולידו ילדים, בן ובת כמותכם, וכך תשקפו בתא הקטן שלכם את הסוד הגדול של

ח תהלים כה, יד. ומבואר באריכות בספר סוד ה' ליראיו. ט במערכת השלמה יש גם סבא וסבתא, שכן ששת הפרצופים בעולם האצילות הם עתיק ונוקביה, אריך ונוקביה, אבא ואמא בן ובת, ואין כאן המקום להאריך.

י בראשית א, כב. והנה פרו ורבו = אבא אמא בן בת!

הסיפור החסידי

רבי שלמה מקרלין | איך גלייב!

רבי שלמה הלוי סג"ל מקרלין נולד בשנת תצ"ח לאביו רבי מאיר. היה תלמיד מובהק למגיד ממעזריטש ורבי אהרון הגדול מקרלין, ומראשי החסידות בליטא. נודע כבעל מופת מופלא, אך רגיל היה לומר כי "המופת הגדול ביותר הוא להכניס לתוך לבו של ישראל שפע קודש, שיהיה ביכולת להתפלל לה' יתברך". רבי שלמה תבע בחריפות אהבת ה' ויראתו בעת למוד התורה, וידידו אדמו"ר הזקן אמר עליו כי "הוא חי טפח מעל הקרקע". לאחר פטירת רבי אהרון מקרלין בשנת תקל"ב מילא את מקומו בקרלין, ובי"ז בתמוז תקנ"ב, בהיותו בן 52, נורה ברגלו על ידי קוזאק בזמן קבלת שבת. לאחר פציעתו סיפר שנגזרה גזירה קשה על מחצית מעם ישראל, אך הוא הסכים להיות כופר נפשם. הצדיק מסר את נפשו ומת על קידוש ה' לאחר חמישה ימים, בכ"ב תמוז.

ככל אדם?

הסומא: ודאי שכן.

הרבי (ממשיך ועומד על שלו): האמונה שלך לא נחשבת עדיין לאמונה שלמה. הסומא: אמונתי אמונה שלמה. כך נמשך הויכוח משך זמן, כאשר כל אחד מחזיק בדעתו בעקשנות. עד שהסומא התפרץ וצעק: רבי! איך גלייב [אני מאמין]! מיד נפקחו עיניו והחל לראות ככל האדם.

(על אבותינו ועל יחוסם, עמ' 218)

אם צדיקים אחדים חרתו על דגלם דרישת אהבה ויראה, ואחרים התבוננות ושכל אלוקי, הרי עיקר עניינו של רבי שלמה מקרלין היה האמונה האיתנה (כפי שהמאמין הראשון היה אברהם אבינו, המכונה בתנ"ך "איתן האזרחי"). רבי שלמה בא ללמד כי אין דבר העומד בפני אמונה אמיתית בה' יתברך, משום שה', יוצר בראשית, אינו מחויב לחוקי הטבע שהוא ברא. אדרבא, כאשר הקב"ה משדד את המערכה שמו מתקדש. היהודי בסיפור לא חפש 'מופת', הוא בסך הכל רצה לומר 'גוט יום טוב' לרבי שלמה, אבל רבי שלמה ראה בודאי שזו עת רצון, וקפץ על ההזדמנות לקדש שם שמים. לכן גם לא זקף

הגה"ח רבי משה טרשצ'אנסקי זצ"ל, אב"ד קרמנצ'וג, היה מספר בשם הרב הצדיק הקדוש ר' שלמה מקרלין נ"ע: פעם בלכתו בדרך מבית הכנסת לביתו, אחר התפילה ביום טוב, עבר בעבר שני של הרחוב אדם סומא. כאשר אמרו לו מלווי כי הרבי מקרלין חוזר עתה מבית הכנסת לביתו, ביקש שיעבירוהו לעבר השני כדי לומר "גוט יום טוב" לרבי. מלווי מלאו בקשתו וכשהגיע אל הרבי ואמר לו "גוט יום טוב", התפתח ביניהם הדו־שיח דלהלן:

הרבי: המאמין אתה שאם ירצה השי"ת, אתה יכול מיד לראות בעיניך?

הסומא: כן, אני מאמין!

(וכאן היה רבי משה מעיר ואומר: נו, יהודי באותן השנים, ובמייוחד בהתחשב מיהו השואל ששואל זאת, מובן שענה לו 'כן' בכל לבו).

הרבי: לא, אין זה נחשב לאמונה. אני שואל האם אתה מאמין באמת?

הסומא: כן רבי, אני מאמין באמת.

הרבי: לא זו אמונה אמיתית, שאלתי היא: האם אתה מאמין באמונה שלמה ללא שום ספק וספק ספיקא, שאם הקב"ה רוצה, תהיה מיד בריא בעיניך

הצדיק לעורר?

אם לדייק בלשון המספר, במשך כל הדיון היהודי ענה לרבי בלשון הקדש: 'אני מאמין'. אך בסופו של דבר, הוא התפרץ וצעק את אמונתו באידיש: 'איך גלייב!', ואז החל לראות. מכך ניתן ללמוד, כי כאשר יהודי מבטא את האמונה השלמה והאמתית, מעצם הנשמה שלו, הוא עובר לדבר במאמע-לשון [שפת אם]. המלה אמונה מתחילה באותיות **אם**, והיא מוטבעת בנו ברחמה - שעל כן יהודי מוגדר בהלכה כמי שנולד לאם יהודיה...

מהי הגימטריא של הביטוי העברי, "אני מאמין"? 202, או **רב**. בכתבי האריז"ל מבואר, כי זהו מספר הניצוצות שנתבררו בגלות מצרים (מתוך **רפח** הניצוצין שנפלו בשבירת הכלים, בסוד הפסוק "וגם ערב **רב** עלה אתם"). ומהי הגימטריא של הביטוי האידי, "איך גלייב"? 86, או **פא**! זהו בדיוק מספר הניצוצות שנשארו לאחר גלות מצרים, אותם עלינו להעלות ולתקן עד ביאת המשיח.

על פי הסיפור הזה, האמונה הרגילה והשגורה טובה דייה בשביל יציאת מצרים. אך בשביל הגאולה האמתית והשלמה, הפודה את **פא** הניצוצות האחרונים והופכת את שם **אלהים** מסתם '**הטבע**' ל**כלי הוי**', צריך להגיע לאמונה שמתפרצת מעצם הנשמה. אמונה כזו לא מתבטאת בשפה שאולה, תהיה קדושה ככל שתהיה. זאת מבטאים רק בשפת אם - איש איש בשפת אמו.

הצדיק את המופת לזכותו וברך את הסומא, תחת זאת עמל לעורר ביהודי אמונה טהורה בה' יתברך, ובדרך ממילא החל זה לראות מיד לאחר מכן.

גם זמן התרחשות הסיפור, ביום טוב, קשור למופת הזה: "יום" היינו אור וראיה, והוא "טוב", כלומר ראה טובה... אפילו מצוות היום, עלייה לרגל, קשורה קשר הדוק בחוש הראיה: בתורה נאמר כי המצווה היא "להיראות", ובחז"ל היא נקראת "ראיה".

התלות של הראיה באמונה, מקשרת בין חודש ניסן, לשון נס, שכוחו הפנימי הוא אמונה, לבין חודש תמוז - בו חל היארצייט של רבי שלמה - לו שייך חוש הראיה על פי ספר יצירה. זהו סוד ה"קביעה הרצונית" המתחילה באמונה, עוברת דרך הרצון והשכל ומגיעה עד לראיה (וראה עוד בספר 'לב לדעת', מאמר אמונה וביטחון פרק ח'). הקשר הישיר כאן בין קצוות התהליך, הוא בסוד "עד מהרה ירוץ דברו": מאמונה בעל מודע ועד לראיה גשמית ממש.

גם היום כולנו עורים. "נְגַשְׁשָׁה כְּעֹרִים קִיר, וְכִאִין עֵינַיִם נְגַשְׁשָׁה". הרבי אומר שהמשיח כבר כאן, ועלינו מוטל רק לפקוח את העינים ולראות זאת. הרבי אף מציע את הדרך הישירה והקלה לכך, לימוד ענייני גאולה ומשיח. זו סגולה חב"דית של הבנה והפנמה, אך לדרכו של רבי שלמה מקרלין, ודאי היה מורה על חיזוק האמונה, גילוי נקודת האמונה האיתנה שהיא ירושה מאברהם אבינו בלב כל יהודי. אך מה אופייה של האמונה אותה מבקש

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

נמצאים בכל היבט של החיים שלי וזה גורם לי להרגיש ממש אבוד וחסר אונים. איך אפשר לצאת מהמצב הזה?

מענה:

לכל האנשים יש בלבולים וספקות, זה חלק חשוב מאד בעבודתו של היצר הרע, ו"כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו". הווארט העיקרי של הרבי בנוגע לכך [עליו דובר לאחרונה באריכות בשיעור 'לתת גוף לשדים' – הופיע בגליון חקת] הוא הסח הדעת, אין צורך לחטט ולחשוב על הבעיה והספק – אלא כמה שיותר להסיח את הדעת ולהתקדם, ואז באמת הבעיה תחלוף. שרש הבעיה שאתה מתאר הוא כח המדמה – וכח זה הוא חזק מאוד. כאמור הדרך לנצח אותו היא הסח הדעת. מהו הסח הדעת? זו נקודה מאד חשובה שלא הזכרנו בשיעור, פשוט לומר ליצה"ר – 'אתה שקר ושטות ואני לא שם עליך!'.
 כל זאת מבלי לגלוש באתרי חדשות וכד', מהם אני נמנע בד"כ), אפילו תוך כדי שאני לומד או מתעסק במטלות הבית. אשמח לעצת הרב איך לשלוט בדחף הזה ולחיות את חיי בישוב הדעת.

מענה:

כל אחד מאיתנו הוא "הלואי בינוני" וממילא יש לו את העיסוק בעבודת האתכפיא שלו. בדור שלנו הרבה מעבודת האתכפיא קשורה בכלים הטכנולוגיים [סמארטפון, מחשב ועוד]. עליך לדעת שבכל פעם שאתה מתגבר וכופה את עצמך שלא להסתכל בטלפון ובכך לבזבז את זמנך, זה גורם לשמחה בשמים. כשתתבונן בזה, גם אתה תבוא לידי שמחה.

חסר ודאות תמידי

אני חי כל הזמן בתחושה של ספק וחסר ודאות ולכן אני לא מצליח לעשות שום דבר עד הסוף, ללכת על משהו באופן החלטי ובחיות. הספקות הללו והמחשבה מה יקרה אם אבחר כך או אחרת

מלך לשבוע!?

בלימוד הפרק היומי בתנ"ך למדנו לא מזמן על המלך זמרי. כתוב שהוא מלך שבוע בלבד, ובכל זאת נאמר עליו "על חטאתיו אשר חטא לעשות הרע בעיני הוי' ללכת בדרך ירבעם ובחטאתו אשר עשה להחטיא את ישראל". איך אפשר לכתוב כך על מישהו שמלך שבוע בלבד?

מענה:

גם בשבוע אחד אפשר להספיק הרבה מאוד – לטוב או למוטב. כל הענין של המלכים הוא שלא חשוב להם הזמן – חשובה להם המשרה, אפילו לשעה קלה, בה הוא קונה לו שם ומקום בין המלכים.

עבודת האתכפיא בימינו

אני יזם הייטק ומשתמש בטלפון חכם בעיקר לצרכי עבודה (גם שומע בו הרבה שיעורים של הרב מ'מכון גל עיני'), עם זאת אני מרגיש שאני מבזבז יותר זמן מהצריך בעיסוק עם המכשיר, ממש דחף של ממש לבדוק 'מה חדש?' – הודעות אימיילים וכד'

חיים לך ולך

בפלא לך

מה יותר "שונה"? פלא אחד או הרבה פלאות? בדרך כלל כל ילד יגיד לך שכמה שיותר – יותר טוב. הרבי מליובאוויטש, בשיחה על פרשת פינחס, מחדש חדוש מאוד יפה. הוא מסביר את ההבדל בין ה"פלא" של פנחס לבין ה"פלאות" ו"פלאי הפלאות" של הפילים: "פלאות" זו מלה בלשון רבים, ובעצם מראה על רבוי של נסים ונפלאות. רבוי בכמות, כלומר יותר נסים – יותר מעשים שמעל לטבע – וגם רבוי באיכות: נסים יותר 'איכותיים', יותר גלויים ופלאיים.

לעמת זאת ה"פלא" של פנחס הוא יחיד, אבל כאן טמון החדוש: הפלא האחד של פינחס גבוה יותר מכל הפלאות ופלאי הפלאות. למה? הפלא הזה הוא 'עצמי'. לא רק מעשה מסים, נסי ולא-טבעי, שקרה למישהו – אלא עצם הנפש, עצם החיים. פינחס עצמו

פרשת השבוע נקראת על שם פינחס הכהן. בפרשה הקודמת קראנו על המעשה המיוחד שלו: איך מסר את נפשו ויצא למחות על חלול ה' נוראי, וה' עשה לו נס שהצליח להרג את זמרי ואת כזבי, אחת מהמדיניות שהחטיאו את עם ישראל.

חלומות ופלאים

בגמרא, במסכת ברכות יש פרק שנקרא "הרואה". כתובים בו הרבה פתרונות של חלומות – כל חלום ופתרונו. בפרק זה כתוב "הרואה פינחס בחלום – פלא נעשה לו". מי שחולם על פינחס זה סימן טוב עבורו, שיראה פלא בזמן הקרוב. מיד אחר כך ממשיכה הגמרא: "הרואה פיל בחלום – פלאות נעשו לו, הרואה פילים בחלום – פלאי פלאות נעשו לו". אם חלמת בלילה על טיול בג'ונגל כדאי לך לפגוש שם פיל, או אפילו שנים או יותר... יעשו לך נסים, פלאות ופלאי פלאות.

הוא פלא.

רבי שלום מסירות נפש

השבוע חגגנו את י"ב-י"ג תמוז, חג הגאולה של אדמו"ר הר"י"צ – רבי יוסף יצחק שניאורסון, הרבי הקודם של חב"ד. בימים האלו הוא השתחרר ממאסר בבירת המועצות.

הרבי אומר בשיחה שאדמו"ר הר"י"צ הוא הדגמא הכי טובה לצדיק שיש לו מסירות נפש עצמית. זה לא שהוא עשה כמה מעשים מיוחדים של התגברות – אלא כל חייו, מעשיו, תורתו, ההוראות שהורה לחסידיו והשליחויות ששלח אותם אליהן – הכל נעשה מתוך מסירות נפש.

ברוסיה, אדמו"ר הר"י"צ וחסידיו נלחמו בשלטון הרוסי שרדף את היהודים. הם הפיצו יהדות, תורה וחסידות למרות האסורים שהיו על כף. אכן, לא מעט מהם – כולל הרבי בעצמו פמובן – סבלו רדיפות קשות. מאסרים, מכות, גלות ואפילו מות – מסירות נפש כפשוטה.

בשנים מאחרות יותר, באמריקה, התנאים הגשמיים היו טובים יותר. אמנם חיייהם של שומרי המצוות לא היו קלים כלל וכלל, אך לא היה עליהם איום של מות חס וחלילה. ובכל זאת, אדמו"ר הר"י"צ לא שנה מהנהגתו ומהוראותיו. את היהדות צריך להחזיק במסירות נפש, גם אם קשה בגלל פרנסה, חברים או יצר רע.

מסירות נפש לצבאית

כל מעשה של מסירות נפש הוא גם פלא. לא טבעי שיהודי מתגבר על הטבע שלו, על יצרו הרע ורצונותיו הגשמיים, ומחליט למסור אותו לה' ולעשות מעשה שישמח אותו ויקדש את שמו בעולם. זהו גם ממש. הרבי מסביר שיש שני סוגים של אנשים במסירות נפש:

אחד הוא יהודי שאין לו את הכוח למסור את נפשו באפן טבעי. הוא לא רגיל למסור את רצונו, ובטח לא את חייו למען הקדוש ברוך הוא. בדרך כלל הוא מתנהל לפי הטבע שלו, ורק מדי פעם כשיש צורך לעשות משהו גדול, מעשה חשוב ומשמעותי שנוגד את רצונו, הוא אוזר את כל כוחותיו ומגייס את מסירות הנפש שמסתתרת אצלו כדי למלא את רצונו ה'. אדם כזה צריך המון מאמץ כדי להפעיל מסירות נפש, כאלו הוא ממציא מחדש כח שלא היה לו בכלל.

סוג אחר הוא אחד שיש לו מסירות נפש בעצם. מסירות הנפש גלויה אצלו תמיד. אדם שהכוח הזה טבעי לו, ומעשה של מסירות נפש יהיה בשבילו פשוט וברור מאליה – כפיכחול כל כלו 'עשוי' ממסירות נפש. מפירים אדם כזה?

על פי הוראותיו. כל אחד מאתנו רוצה לחיות במסירות נפש עצמית, חיים של פלא כמו פינקס, וכמו אדמו"ר הר"י"צ. על מה אנחנו מוסרים את הנפש? על כל דבר שה' רוצה ודורש, ובמיוחד כדי להביא משיח. מי שמוסר את נפשו לכבוד ה', עושה מעשים שלא טבעיים לו ולא קלים עבורו – ה' עוזר לו ועושה לו פלאים, נסים מעל הטבע.

שנזכה לחיי פלא, חיים של מסירות נפש בעצם!
שבת שלום ומברך!

5'

יהודי של מסירות נפש בעצם כמו אדמו"ר הר"י"צ – קשור במיוחד לפינקס, כי יש לו פלא עצמי. בלו, כל החיים שלו פלא. יש עוד קשר יפה בין פינקס לאדמו"ר הר"י"צ, רבי יוסף יצחק: פינקס הוא מזרע יוסף הצדיק, דרך אמו. ומה הקשר לשם יצחק? פינקס שנה בגימטריה יצחק. רבי יוסף יצחק קשור לפינקס גם במהות, ששניהם אנשי פלא, אנשים עם מסירות נפש בעצם, וגם בשם.

אָבִי אֵינִי!

כל חסיד שואף להדמות לרבי שלו – להדבק בדרכיו, לנהג כמוהו וללכת

יש לך מחוגה?

ביחס לבריאת העולם משתמשת התורה בדימוי "בחוקו חוג על פני תהום" – נעיצת המחוגה בנקודת מרכז וחקיקת-שרטוט "חוג" סביבה (כפי שמסבירים המפרשים). מהי נקודת המרכז, סביבה משרטט ה' את העולם כולו? **מרכז** בגימטריא **מרכבה** – הנקודה במציאות עליה רוכב-נצב ה' היא מרכז העולם, סביבו סובב הכל. בכלל, התורה היא נקודת המרכז של המציאות כולה, כשבתוך התורה גופא המרכז הוא "מעשה מרכבה" – הגילוי הסודי והעמוק ביותר של השראת השכינה (במציאות הגשמית **נקודת המרכז** היא **ארץ ישראל** – המקום הכי מורכב בעולם...).

על האדם להתדמות לבוראו ולהשתתף ביצירת עולמו. על כל אחד לאחוז בידו מחוגה, לנעוץ היטב את רגלה הימנית בנקודת מרכז יציבה, ומתוך כך לשרטט את חוג עולמו. בלי זיהוי וסימון נקודת המרכז, כל ה'סיבובים' של האדם לא יצלחו. ומהי אותה נקודת מרכז? מהו ה"מעשה מרכבה" בחיי האדם? החיבור הכי מורכב של האדם, בתוכו ועליו שורה-רוכבת השכינה, הוא חיי הנישואין שלו – "איש ואשה זכו שכינה ביניהם". על כל אדם לבנות לעצמו מרכז יציב בביתו, לשרטט-לחקוק סביבו את "חוג המשפחה" וסביבו עוד ועוד מעגלים מתרחבים והולכים של פעילות והשפעה.

בשיעור המרכזי בגליון השבוע ממחיש הרב גינזבורג, כדרכו, כיצד דימוי ציורי, צדדי-לכאורה, המתייחס לאופן בו ברא ה' את העולם – הופך להיות טעון-משמעות עברונג, הן בהבנת המציאות הכללית, בעבודתנו בעולם הגדול שאנו חיים בתוכו, והן בחייו הפרטיים של כל אדם, בעולם הקטן שהוא צריך 'לברוא' לעצמו.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לקול הלשון:
חייג 6761* ואז 7* והקש את הקוד הבא - 951105

ג	ל	ע	י	נ
ו	א	ב	י	ש
נ	פ	ל	א	ו
מ	ת	ו	ר	ת